

Vlaams
Parlement

vergadering **C57**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 4 december 2014

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de naweeën van Digitenne – 381 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de ondertiteling van programma's en fragmenten op websites van de VRT – 492 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over De Bezige Bij Antwerpen en de toekomst van het boekenvak – 413 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over professionalisering van bibliotheekpersoneel – 416 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de master Informatie- en Bibliotheekwetenschap – 452 (2014-2015)	15
VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Caron tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de beoordelingscommissies voorzien in het Kunstendecreet – 488 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het project de Waalse Krook – 491 (2014-2015)	27
VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over boek.be – 516 (2014-2015)	30

VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de naweeën van Digitenne – 381 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zal vandaag op mijn woorden letten. Ik weet dat het zeker in uw partij voor de nodige problemen zorgt als men probeert humoristisch uit de hoek te komen. (*Opmerkingen*)

Minister, in De Standaard van 24 oktober wijst Pedro Wyns erop dat na het stopzetten van het Digitenne-initiatief van Telenet, dat liep van juli 2012 tot 31 maart 2014, een bijzonder vreemde situatie is ontstaan. In 2010 tekende Telenet een overeenkomst met Norkring, dat de Vlaamse zenderinfrastructuur beheert, om digitale tv aan te bieden via DVB-T-technologie (Digital Video Broadcast Terrestrial) op antenne. Echt veel publiciteit maakte Telenet niet voor dit aanbod en slechts weinig kijkers maakten er gebruik van. Uiteindelijk stopte Telenet ermee. Telenet vergoedde de klanten.

Wat overblijft, is een vreemde juridische impasse tussen Telenet en Norkring. De ene moet contractueel een signaal aanbieden, en de andere moet volgens datzelfde contract een signaal uitzenden. Het gevolg is dat gewoon een testbeeld wordt uitgezonden. Beide partijen voldoen op die manier aan hun contractuele verplichtingen. Dat kost veel energie en brengt nodeloos straling in de lucht, maar bovendien wordt schaarse frequentiespectrumruimte ingenomen, waar ongetwijfeld nuttigere dingen mee kunnen gebeuren.

Minister, uiteraard gaat het hier in eerste instantie om een zaak tussen twee marktspelers. U hebt daar op zich rechtstreeks niets mee te maken, maar het is toch de overheid die de frequenties ter beschikking stelt. Vandaar dat ik u een paar vragen durf te stellen.

Hebt u over dit dossier al overleg gepleegd met Telenet en/of Norkring? Zo ja, wat zijn de resultaten? Ziet u mogelijkheden om ertoe bij te dragen dat aan deze kafkaïaanse situatie een einde komt?

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil mij aansluiten bij deze legitieme vraag. Het beperkt de keuzemogelijkheden van kijkers, zeker voor mensen die een tweede woonst hebben, bijvoorbeeld een stacaravan in De Haan – of op Camping Cosmos, dat is ook een mogelijkheid. Minister, is die niet opgeruimd? De heer Vandaele voert ook veel strijd voor het opruimen van illegale kustcampings.

Maar het is een legitieme kwestie: eigenlijk gaat het hier om ontwijkingsstrategie van de betrokken spelers. Het is een vicieuze cirkel. Minister, ik sluit mij aan bij de bezorgdheid van de heer Vandaele.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, sta me toe u vooraf te wijzen op een mogelijke begripsverwarring, die voor het overige met de grond van de zaak weinig te maken heeft. In uw vraag spreekt u over 'Digitenne'. Maar het gaat niet over 'Digitenne', wel over 'Teletenne'. 'Digitenne' is de merknaam voor het aanbod van DVB-T dat in Nederland bestaat, terwijl 'Teletenne' de commerciële merknaam was van het aanbod van Telenet.

Zoals u weet, heeft Norkring Belgium bij beslissing van de algemene kamer van de Vlaamse Regulator van de Media (VRM) van 22 juni 2009 een licentie gekregen voor het aanbieden van een televisieomroepnetwerk in Vlaanderen voor een termijn van vijftien jaar. Deze toekenning gebeurde autonoom door de VRM op basis van de bepalingen van het Mediadecreet en op basis van het besluit van 18 juli 2008 betreffende de voorwaarden en procedure voor het verkrijgen van een licentie voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijbehorende zendvergunningen. Norkring en Telenet hebben vervolgens onderhandelingen gestart, wat op maandag 2 juli 2012 leidde tot de lancering van Teletenne door Telenet, een DVB-T-aanbod dat gebruik maakt van het netwerk van Norkring. Op 31 maart 2014 stopte Telenet met het Teletenne-aanbod, en dit, zo stelde Telenet, omdat er te weinig interesse was. Dat is waarschijnlijk de vicieuze cirkel waarop de heer Caron allusie maakte.

Vandaag zitten we dus in een situatie waarbij de VRM een licentie toegekend heeft en waarbij de licentiehouder vervolgens contractuele verbintenissen heeft afgesloten met een dienstenverdelers. Ik kan als minister bevoegd voor het mediabeleid niet rechtstreeks tussenbeide komen in deze contractuele relatie tussen twee marktpartijen en ik moet mij houden aan de bepalingen van het decreet en van het uitvoeringsbesluit. Het uitvoeringsbesluit bevat in hoofdstuk 7 onder de titel 'Aanvullende bepalingen' een artikel 28, dat stelt dat licentiehouders hun licentie kunnen verliezen indien ze de toegekende pakketten van frequentieblokken of -kanalen niet in gebruik nemen binnen twee jaar na de verwerving ervan. Artikel 29 stelt dat de VRM de licentie kan schorsen indien de licentiehouder zich herhaaldelijk niet houdt aan de bepalingen van het Mediadecreet of het besluit, en artikel 30 stelt dat de licentiehouder kan afzien van zijn licentie.

Ik heb naar aanleiding van deze vraag contact genomen met Telenet en Norkring om mij te informeren over de stand van zaken. Norkring stelt dat de overeenkomst tussen Norkring en Telenet betrouwbaar is en dat deze overeenkomst niet werd beëindigd. Norkring laat ook weten dat het alle contractuele verplichtingen onverkort nakomt. De situatie is in eerste instantie het gevolg van de beslissing van Telenet om tot nader order geen signaal ter beschikking te stellen, zo stelt Norkring. Verder benadrukt de licentiehouder dat enige bezorgdheid in verband met het stralingsniveau en energieverbruik van zijn netwerk totaal ongegrond is omdat het stralingsniveau van zijn zenders minder bedraagt dan 5 procent van de Vlaamse stralingsnormen. Attesten die dat moeten staven, liggen ter inzage bij Norkring België. Norkring stelt dat zijn 39 zenders samen een vermogen hebben van ongeveer 60 kilowatt, wat volgens de licentiehouder ongeveer overeenkomt met het gemiddelde aansluitvermogen van vijf gezinnen op het elektriciteitsnetwerk. Volgens Norkring is er dan ook geen enkele reden voor enige ongerustheid in dit verband. Wij kunnen dus het probleem van het stralingsniveau en het energieverbruik als gedeeltelijk opgelost beschouwen.

Wat betreft de grond van de zaak, is het zo dat Norkring onderzoekt of het in samenspraak met Telenet verdere maatregelen kan nemen om het energieverbruik in de komende periode te beperken. Ook Telenet heeft me laten weten dat het al dan niet verder uitzenden van het testbeeld besproken zal worden met Norkring.

U vraagt mij naar de mogelijkheden om aan deze kafkaïaanse situatie een einde te stellen. Zoals ik al eerder heb gesteld, kan ik als minister niet – en is het misschien politiek zelfs niet opportuun, al kan men daarover van mening verschillen – optreden in een contractuele relatie tussen twee marktpartijen. De Vlaamse Regulator voor de Media kan als toezichthouder enkel optreden indien er sprake zou zijn van een inbreuk op een van de bepalingen van het Mediadecreet of van het hierboven vermelde uitvoeringsbesluit. Momenteel lijken er hiervoor geen formele aanwijzingen te zijn.

Ik hoop weliswaar dat beide partijen op constructieve wijze samenwerken om in de toekomst onnodig energieverbruik – ik gebruik het woord in de overdrachtelijke zin van het woord – te vermijden. Indien deze situatie blijft voortduren – en het risico is reëel – kunnen we eventueel onderzoeken of er decretale aanpassingen of aanpassingen aan het uitvoeringsbesluit mogelijk zijn. Maar ook dat is niet vanzelfsprekend, aangezien Norkring in 2009 een licentie heeft verworven die geldt voor vijftien jaar. Het spijt me dus, maar ik kan u slechts ten dele voldoening geven. Tot zover de stand van zaken. Enkele elementen in het artikel in De Standaard zijn overdrijvingen, maar wat de grond van de zaak betreft, moet worden gezegd dat het uitzenden van een testbeeld ons zeker niet vrolijk stemt.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijzonder helder antwoord. Norkring minimaliseert al dan niet terecht het energieverbruik en het stralingsgevaar. We zitten natuurlijk wel met het feit dat de frequentieruimte wordt bezet. De artikelen 28 en 29 stellen de VRM niet in de mogelijkheid om op te treden. Misschien hebt u wel gelijk dat men de zaak eens goed moet bekijken als men er niet uitgeraakt. Stelt u zich eens voor dat men vijftien jaar lang de zaak laat zoals die is, dat ze niet voor elkaar wijken en zich aan de contractuele voorwaarden houden. Het is een vreemde situatie die het parlement en ook u, hoewel u niet direct bent gevat, in de gaten moet houden. Dit is zeker niet de bedoeling van het toekennen van frequenties. Ik hoop dus dat beide partijen er uit geraken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): De VRT zendt nog uit via DVB-T. Misschien is het zinvol om dat in het kader van de opmaak van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT te bekijken. Dat is onder meer voor binnenschippers belangrijk. De vraag kan worden gesteld of de VRT niet via andere wegen – via kleine satellietjes en zo – kan werken. Moet dat niet worden geëvalueerd?

De heer Bart Caron (Groen): De basisidee is dat we voor concurrentiële technologieën hebben gekozen in plaats van voor concurrenten die met dezelfde technologie werken. Ik som ze op: Belgacom, Telenet, DVB-T en TV Vlaanderen. Op die manier houden we een vorm van concurrentie in stand. Bij het werkbezoek aan VTM van twee weken geleden is gebleken dat de overstap van de ene provider naar de andere moeilijk is wegens de technologische problemen. Daardoor is de marktpositie van sommige actoren wel erg goed beschermd.

In dit geval heeft een distributeur twee technologieën in de hand: Telenet controleert zowel de kabel als DVB-T, waarbij ik abstractie maak van het reglementair vastgelegde luik voor de VRT. Dit probleem moet ten gronde worden aangekaart, wegens alle redenen die de heer Vandaele hier heeft verwoord. We zijn niets met een testbeeld dat vijftien jaar duurt: noch ecologisch, noch voor de bevordering van de concurrentie, noch voor de kijkers. De vraag is of DVB-T dood is. Misschien moet eens worden bekeken hoe het op internationaal niveau zit. Is de situatie in Vlaanderen uitzonderlijk, gezien het dichte bekabelingsnetwerk? Wellicht is dat zo. Er kunnen ook andere overwegingen worden gemaakt. Het is in elk geval een thema dat bij de evaluatie van het Mediadecreet moet worden meegenomen.

Minister Sven Gatz: Ik dank de drie sprekers voor het goed weergeven van de uitdagingen. Mijnheer Vandaele, ik ben van plan om de twee spelers er geregeld aan te herinneren dat deze situatie niet in het algemeen belang is – en dan heb ik het nog niet over de juridische aspecten. Ik wil er hun geregeld aan herinneren dat zij een overeenkomst moeten afsluiten. Ik wil die rol op mij nemen, en op bepaalde momenten kunnen er eventueel andere dossiers met betrekking tot een of twee van die spelers op tafel komen die ons daarbij kunnen helpen. Mevrouw

Brouwers, u maakt de terechte link met de nieuwe beheersovereenkomst. Ik zei het vorige week al in de commissie: we zullen op de nieuwe beheersovereenkomst focussen. Dat zal gebeuren op basis van voortschrijdend inzicht, waarbij de algemene vraag van Caron weer om de hoek zal komen kijken. Ogenschijnlijk gaat het dus om eenvoudige vraag, die evenwel voor een bredere discussie zal zorgen. We zullen daar de nodige aandacht voor opbrengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de ondertiteling van programma's en fragmenten op websites van de VRT – 492 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de openbare omroep heeft de laatste tien jaar grote stappen vooruit gezet op het vlak van ondertiteling. Dat weten we. Dit punt krijgt van onze partij ook altijd veel aandacht.

Die ondertiteling ook beschikbaar maken voor de video's die op de websites getoond worden, is dan een logische volgende stap. Die stap wordt ook gepland in de beheersovereenkomst met de VRT.

In de huidige beheersovereenkomst lezen we onder OD4.3 onder meer het volgende: "Voor doven en slechthorenden: T888 Teletekstondertiteling: 95 procent van de programma's, uitgezonderd hosting, trailering en commerciële communicatie, wordt ondertiteld. Daarbinnen worden de nieuws- en duidingsprogramma's 100 procent ondertiteld tegen eind 2014. De VRT hanteert daartoe een stappenplan met tussentijdse streefcijfers en stelt de beschikbare ondertitels ook beschikbaar op andere platformen tegen eind 2014."

Ondertiteling van video's op de websites van de VRT is een door vele doven en slechthorenden vaak gestelde vraag. Vooralsnog is dat nog niet echt het geval. De VRT-websites zijn eigenlijk nog maar zelden ondertiteld. We naderen eind 2014. Die datum staat ook in de beheersovereenkomst.

Minister, zal de VRT de beoogde doelstelling wat betreft de ondertiteling van nieuws- en duidingsprogramma's tegen eind 2014 halen?

Hoe verloopt de implementatie van de ondertiteling op de andere platformen van de VRT? Zal de doelstelling worden gehaald? Zo nee, hoe komt dat? Hoe wil de VRT dat probleem dan zo snel mogelijk oplossen?

Ook bij de privé-omroepen worden heel wat programma's ondertiteld. De Vlaamse overheid geeft steun voor de ondertiteling van een nieuwsuitzending van de commerciële omroepen. Misschien kan de overheid aan die subsidiëring ook de extra voorwaarde koppelen om die ondertiteling ook online mee te nemen. Minister, acht u het nuttig of nodig om ook voor de commerciële omroepen, als zij die subsidie krijgen, de voorwaarde op te leggen dat zij die ondertiteling meenemen op hun onlineplatform?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Mijn vraag sluit daar heel nauw bij aan. In 2013 ondertitelde de VRT reeds 94,7 procent van de actualiteitsprogramma's. Tegen eind dit jaar zou dat volgens de huidige beheersovereenkomst 100 procent

moeten zijn. Momenteel voorziet de VRT ook in optionele audiodescriptie voor blinde mensen, bijvoorbeeld voor De Ridder op OP12.

In het licht van de besparingen die de VRT zijn opgelegd en de voornemens om de beheersovereenkomst te herbekijken, rijzen er natuurlijk een aantal vragen.

Minister, zal de VRT volgens de informatie waarover u beschikt die 100 procent tegen eind 2014 wel degelijk halen? Dat streefcijfer lijkt mij erg belangrijk in het licht van inclusie.

Indien de VRT dat cijfer niet haalt, vindt u het dan belangrijk om deze doelstelling te behouden bij het herbekijken van de beheersovereenkomst? Of wilt u die loslaten? Ik herinner me dat onder andere mevrouw Brouwers bij de bespreking van uw beleidsnota zei dat het toch allemaal veel geld kost. U hebt toen geopperd die doelstelling een beetje los te laten. Dat zou volgens mij een brug te ver zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Ik heb toen inderdaad vastgesteld dat het veel geld kost, maar ik heb de minister ook gevraagd om met de distributeurs te bekijken of de digiboxen technologisch niet kunnen worden aangepast om een en ander mogelijk te maken en te vergemakkelijken. Maar misschien is dat een ander verhaal.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, de heer Vandaele vroeg of de VRT de beoogde doelstelling wat betreft de ondertiteling van nieuws- en duidingsprogramma's tegen eind 2014 zal halen. Het antwoord daarop is ja. Dat weten we ondertussen allemaal. Dat was blijkbaar in september 2014 reeds al voor 100 procent bereikt. Sindsdien is dat 100 procent gebleven. Het is de bedoeling dat dat verder ook zo blijft.

Maar hoe verloopt de implementatie van de ondertiteling op de andere platformen van de VRT? Zal die doelstelling gehaald worden? Jammer genoeg is het antwoord daarop neen. Ik zal uitleggen hoe dat komt en wat daaraan kan worden gedaan.

Momenteel is het nog niet mogelijk om de ondertiteling van Teletekst, pagina 888, op te nemen in de videostreaming. Dat zal eind 2014 ook nog niet het geval zijn, omdat de technische realisatie complexer is dan werd ingeschat bij het opmaken van de huidige beheersovereenkomst, zo meldt de VRT mij.

Mevrouw Segers, we willen de hele problematiek van de ondertiteling uitdrukkelijk uit de besparingen houden, nu en in de toekomst. Als de huidige norm nog niet gehaald is, is dat volgens de VRT wegens de technische realisatie – wat natuurlijk mogelijk is – en niet wegens de besparingen. Wij wensen ook dat het uit dat debat wordt gehouden. Dat positief statement wil ik u toch meegeven.

De VRT volgt wel een stappenplan om die doelstelling op korte termijn te realiseren. Momenteel zit de publieke omroep in een testfase voor de ondertiteling van videobeelden op haar websites. Recent werd een eerste test gedaan met Karrewiet, het kinderjournaal van Ketnet. Momenteel leren verschillende medewerkers werken met de nieuwe software en worden technische problemen gedetecteerd en opgelost.

Concreet zal dit ertoe leiden dat op de teletekstpagina nog dit jaar ondertitels bij de afleveringen van Karrewiet op www.ketnet.be beschikbaar zullen worden gesteld. Dit is zeker niet genoeg, maar het is een stap in de goede richting.

In een volgende fase, gepland voor begin 2015, zal het aanbod verder worden uitgebreid. Hierdoor zullen alle televisieprogramma's die op de websites van de VRT worden aangeboden met ondertiteling kunnen worden bekeken. In het voorjaar van 2015 zal tevens de infrastructuur worden opgezet om ondertitels te plaatsen bij webvideo die niet op televisie is uitgezonden, zoals fragmenten uit Het Journaal en de gehermonteerde versie van Dagelijkse Kost. Wegens capaciteitsproblemen zal dit specifiek ondertitelaanbod voorlopig slechts occasioneel kunnen worden aangeboden.

Het is de bedoeling dat, naast alle beschikbare programma's, alle andere videofragmenten op de websites van de VRT in de tweede helft van 2105 systematisch zullen worden voorzien van de beschikbare ondertitels zoals ze op de televisie worden aangeboden. Het gaat hierbij steeds om de voorbereide programma's en fragmenten waarvoor voor de televisie in ondertiteling is voorzien. De VRT onderzoekt de mogelijkheden om de ondertiteling van live-streaming op de websites te realiseren. Er is momenteel nog geen tijdspad om deze ondertitelingsdienst tot stand te brengen.

Vervolgens is me gevraagd wat de situatie bij de privéomroepen is. Zoals in de beleidsnota 2014-2019 aan bod is gekomen, zal ik de komende legislatuur verder werken aan de maximale toegankelijkheid van het kwaliteitsvol media-aanbod in Vlaanderen voor personen met een sensorïele handicap en ouderen. In toepassing van artikel 151 van het Mediadecreet en het hieruit voortvloeiende uitvoeringsbesluit betreffende de toegankelijkheid van televisieprogramma's van 14 december 2012 zal ik de particuliere televisieomroeporganisaties blijven steunen om nieuws- en actualiteitenprogramma's toegankelijk te maken.

De steunmaatregel waarop de commerciële televisieomroeporganisaties momenteel een beroep kunnen doen, is beperkt tot de live ondertiteling en vraagt tevens een eigen financiële inbreng van de zenders van ongeveer 40 procent voor de live ondertiteling. We kunnen stellen dat de bestaande toegankelijkheidsregeling de omroepen geenszins ontslaat van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid zelf op toegankelijkheid in te zetten. Ik zal de uitbreiding van de ondertitelingsverplichting naar online content zeker bij de commerciële omroeporganisaties ter sprake brengen. Het leerproces van de VRT zal hierbij zeker een belangrijk aanknopingspunt vormen.

Ik wil evenwel benadrukken dat het vooropgesteld stappenplan met quota, zoals in het uitvoeringsbesluit vermeld, nog steeds in volle uitvoering is. De eindmeet is nog niet bereikt. Een uitbreiding van de reeds opgelegde toegankelijkheidsverplichtingen ten aanzien van de commerciële televisieomroeporganisaties lijkt me dan ook nog niet direct aan de orde.

Naast de toegankelijkheidsinspanningen die van de VRT en van de particuliere en regionale televisieomroeporganisaties worden gevraagd, zal ik de komende maanden ook een gesprek hierover met de distributeurs aangaan. Zoals in de beleidsnota staat vermeld, biedt digitale televisie veel mogelijkheden om televisieprogramma's toegankelijk te maken. Hierbij moet wel bijzondere aandacht worden geschonken aan de toegankelijkheid van de eindapparaten. Daarnaast zal ik ook met de producenten van de audiovisuele producties, die onder meer op de middelen van het Vlaams Audiovisueel Fonds en van het Mediafonds kunnen rekenen, gesprekken hierover starten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord, dat opnieuw zeer helder is. Zeker wat de openbare omroep betreft, is de timing keurig. Dit maakt het voor ons gemakkelijk de zaak op te volgen.

Indien die timing wordt gevolgd, zal het binnen afzienbare tijd mogelijk zijn de ondertiteling te verbeteren. Dit geldt dan ook voor het online aanbod. Dit is natuurlijk waar we op uit zijn. U hebt gelijk dat dit voor de commerciële omroepen iets moeilijker is. Het leerproces van de openbare omroep kan hierbij zeker van pas komen.

We zullen dit zeker verder opvolgen. We hopen alvast dat de openbare omroep erin slaagt op korte tijd dit stappenplan te doorlopen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt me alvast gerustgesteld. Het streefdoel betreffende 100 procent van de actualiteitsprogramma's blijft behouden. Dit valt buiten de besparingen.

Een andere bezorgdheid betreft de optionele audiodescriptie waarin momenteel op OP12 voor blinde mensen wordt voorzien. OP12 verdwijnt en ik weet niet goed hoe de VRT dit wil oplossen. Hebt u daar enig zicht op?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Segers, dat is een terechte vraag. Ik zal bij de VRT de nodige inlichtingen inwinnen en hierover vervolgens terugkoppelen. Indien u die vraag stelt, moet de VRT zich die vraag ook stellen. In het licht van de timing die ik net heb geschetst, moet de VRT met dit probleem rekening houden. Ik zal u hierover bijkomende informatie bezorgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over De Bezige Bij Antwerpen en de toekomst van het boekenvak – 413 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ik heb deze vraag om uitleg een tijdje geleden ingediend en ze is ondertussen wat door de actualiteit ingehaald. Ik heb gisteren en vandaag de kranten ingekeken. Blijkbaar is het toch nog een zeer actueel onderwerp. Mijn vraag om uitleg heeft betrekking op De Bezige Bij Antwerpen, maar eigenlijk wil ik het wat breder zien: het gaat hier om de toekomst van het boekenvak.

Ik trap een open deur in als ik stel dat de uitgeverijen, net als andere sectoren, voor enorme uitdagingen staan. Ze hebben het zelfs over hun overleving. Uitgeverijen als Manteau en De Bezige Bij blijven niet van de huidige tendens gespaard. Beide uitgeverijen kampen met moeilijke cijfers. Er zijn verliezen en dan moet er worden ingegrepen.

Dit heeft een effect op de tewerkstelling. Verder wordt beslist minder en misschien ook wat gericht uit te geven. Op die manier hopen de uitgeverijen efficiëntiewinsten te boeken. Soms gaat het om de infrastructuur en wordt beslist slechts een enkel gebouw te gebruiken.

We hebben vernomen dat het niet de bedoeling is de werkzaamheden van De Bezige Bij Antwerpen stop te zetten. In de media en tijdens gesprekken wordt echter heel wat bezorgdheid geuit.

De Bezige Bij Antwerpen kent een zelfstandige werking en beschikt over een lijst met in Vlaanderen gerekruteerde schrijvers. Jaarlijks worden ongeveer zestig titels uitgebracht. Dit gaat steeds gepaard met een grondige kwaliteitsanalyse, redactiebegeleiding, drukwerk en marketingcampagnes.

De verhuizing van de lokale Antwerpse werking naar Amsterdam zal niet enkel gevolgen hebben voor de personeelsleden en voor de auteurs. Er wordt tevens gevreesd voor de kwaliteit van het Vlaams boekenvak. Dat Vlaanderen op het vlak van literatuur met Nederland samenwerkt, staat niet ter discussie. De wijze waarop die samenwerking wordt ingevuld, is wel een discussiepunt. Er wordt gevreesd dat de Vlaamse auteurs ten gevolge van de verhuizing naar Nederland minder kansen zullen krijgen. Weekbladpers Groep (WPG) heeft het volgende gesteld: "Nederlandse en Vlaamse auteurs een lijn, een programma bieden dat zorgt voor een zo sterk mogelijke vertegenwoordiging in de Lage Landen vanuit een inhoudelijke en commerciële visie".

Minister, hoe kunnen we ervoor zorgen dat Vlaamse schrijvers in het licht van die samenwerking toch een evenwaardig of een belangrijk marktaandeel kunnen krijgen? Zoals hier al eerder is gesteld, is het moeilijk Vlaamse auteurs in het Noorden te promoten. Hoe kunt u talentvolle nieuwe schrijvers die kwaliteitsvolle resultaten kunnen voorleggen, voldoende groeikansen bieden?

Zijn er te veel boeken? Moeten we het aantal reduceren? Hoe reageert u op deze besparingen? Het gaat hier om een markt en een private sector. We komen niet tussenbeide. Indien andere sectoren in Vlaanderen het moeilijk hebben, volgt steeds een debat in het Vlaams Parlement. We trachten dan maatregelen te nemen. Ik begrijp dat we niet in markten kunnen ingrijpen, maar misschien kunnen we bepaalde zaken wel faciliteren.

Als we alle elementen optellen, blijkt dat deze sector het zeer moeilijk heeft. Die sector is belangrijk, ook op het vlak van tewerkstelling. De sector heeft een economische meerwaarde. Kunt u ergens een faciliterende rol spelen om de Vlaamse uitgeverijen en auteurs te ondersteunen?

Het zou jammer zijn veel geld te investeren om ons in Frankfurt aan de internationale wereld te presenteren en vervolgens vast te stellen dat we met een verarmd landschap zitten. In dat geval stel ik me vragen bij de opvolging.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Voorzitter, ik deel uiteraard de bezorgdheid van de heer Meremans. Net als alle culturele industrieën is de boekenindustrie een heel moeilijke industrie. Volgens mij zijn er modellen die de overheid in staat stellen de diversiteit en de pluraliteit te garanderen. Het is net de taak van de overheid met betrekking tot kunst en cultuur de markt te corrigeren.

Mijnheer Meremans, u hebt een rare vraag gesteld. Volgens u is het mogelijk dat er te veel boeken zijn. De overproductie is echter de essentie van het businessmodel van de cultuurindustrieën. Die overproductie is nodig omdat succes niet gegarandeerd is. Als tien boeken verschijnen, zullen er twee voldoende winst maken om de verliezen van de rest te dekken. Verder zullen drie of vier boeken een break-even halen. Al de rest is puur verlies. De overproductie is inherent aan het businessmodel van alle cultuurindustrieën. De overheid kan of moet op dat vlak niet tussenbeide komen. De overheid moet echter wel de genres ondersteunen die het echt moeilijk hebben, zoals poëzie.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil me zelf ook bij de legitieme vraag om uitleg van de heer Meremans aansluiten. Aangezien het eigenlijk om een uitloper van de Antwerpse Boekenbeurs gaat, is zijn vraag om uitleg eigenlijk een beetje

gedateerd. Net voor de opening van de Antwerpse Boekenbeurs is het nieuws verschenen dat De Bezige Bij zijn zelfstandige werking in Vlaanderen zou opdoeken. De Antwerpse vestiging zou een bijkantoor worden. Ik heb net in een artikel gelezen dat Vlaanderen met betrekking tot boeken de dertiende Nederlandse provincie wordt.

We moeten echter eerlijk zijn. We pleiten allemaal voor een hechte samenwerking met Nederlands op het vlak van talige cultuurproducten als theater of boeken. Het is op zich niet verrassend dat dit zich vertaalt in commerciële structuren.

Ik vond de reactie van een aantal schrijvers toen het nieuws bekend werd gemaakt merkwaardig hevig. Dit heeft de hele Boekenbeurs lang de gemoederen beheerst. Tot mijn verbazing heb ik daarover vanuit Boek.be zeer weinig reactie gezien – alsof de collega's in het boekenvak denken dat ze weer een concurrent minder hebben. Ik weet niet wat het is. Maar wat ik vaststel, is dat er in Vlaanderen nog nooit zoveel boeken werden uitgegeven. Elk jaar worden er meer boeken uitgegeven. Als ik die objectieve vaststelling maak, denk ik dat er enkel een probleem van marketing bestaat, of van bekendmaking. Ondanks het feit dat wij voor literatuur hoofdzakelijk met Nederlandse uitgeverijen werken, wordt er toch heel veel uitgegeven. Dat is een paradoxale situatie. *(Opmerkingen van mevrouw Katia Segers en de heer Marius Meremans)*

Het is waar dat er vooral non-fictie wordt uitgegeven.

Ik vind ook dat wij in Vlaanderen uitgeverijen zouden moeten hebben die in Nederland beter op de markt zouden moeten komen. Mijnheer Meremans, als er een bezorgdheid is die ik met u deel, dan wel dat Nederlandstalige literatuur te weinig de grenzen oversteeft, minstens tussen Vlaanderen en Nederland. Over buitenlandse literatuur in vertaling hebben we in een andere context al gediscussieerd, maar hier is er echt sprake van een barrière. Wij lezen relatief gezien veel minder Nederlandse auteurs dan Vlaamse auteurs. Dat geldt toch voor de weinige fictieboeken die wij lezen.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Ik geef enkele cijfers, die ik heb van een lezing die Carlo Van Baelen heeft gegeven. Er zijn in 2012 in Vlaanderen 27.599 boeken verschenen. Dat is een enorm aantal. Daarvan is er 12 procent fictie. De non-fictie betreft vooral schoolboeken, ongeveer 10.000. Maar de omzet daalde met 1,4 procent.

De heer Bart Caron (Groen): Ik vul dit nog aan. Gelukkig hebben de kranten nog boekenbijlages, maar die besteden maar aandacht aan 5 procent van het jaarlijkse titelaanbod. Het kan ook niet anders met zo'n toevloed.

Er zijn veel bedenkingen en waarschijnlijk geen pasklare oplossingen, tenzij minister Gatz die nu uit zijn hoed tovert.

Minister Sven Gatz: Ik ben van oordeel dat het op zich niet slecht is dat we dit onderwerp pas nu bespreken en niet 'in the heat of the moment'. Mijnheer Caron, u vroeg zich af of er een reactie zou komen van Boek.be. Soms is het goed om even na te denken en daarna pas te bekijken waar we staan en welke richting we uit kunnen. Daarom is het waardevol dat we het debat vandaag hebben. Met betrekking tot het fatalisme van sommigen kan men inderdaad zeggen dat op het vlak van literatuur Vlaanderen de dertiende provincie van Nederland is geworden. Maar als het op het uitgeven van kranten aankomt, is Nederland een district van ons geworden. Dat zullen zij natuurlijk ook niet graag horen.

Mijnheer Meremans, binnen de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland is het verzekeren van een evenwaardig marktaandeel van Vlaamse en Nederlandse

auteurs op de Vlaamse en de Nederlandse markt een constante uitdaging. Dat is een understatement. Alles staat of valt met de uitgeefbeslissing en promotie, marketing, media-aandacht, literaire optredens, aanwezigheid in de boekhandel, enzovoort. Zoals blijkt uit het rapport van de Nederlandse Taalunie '1 + 1 = zelden 2, over grensverkeer in de Vlaams-Nederlandse literaire boekenmarkt' van Carlo Van Baelen is er vandaag geen evenwaardig marktaandeel: Nederlandse auteurs zijn te weinig bekend in Vlaanderen, Vlaamse auteurs te weinig in Nederland. Dat is het gevolg van een decennialange evolutie, waarbij de verschillende bepalende factoren zich vaak ook buiten het beleidsdomein van Cultuur bevinden en erg moeilijk te beïnvloeden zijn. Met name de houding van de media in Vlaanderen en Nederland, en de eigen ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen en Nederland spelen een cruciale rol.

Vast staat dat het belangrijk blijft om Nederland en Vlaanderen als één markt te blijven zien. Het is cruciaal voor Vlaamse uitgevers om structurele allianties aan te gaan met Nederlandse uitgevers en distributeurs, om te garanderen dat Vlaamse auteurs voldoende aanwezig zijn in de Nederlandse boekhandel, voldoende worden gepromoot en besproken in de Nederlandse media, en er kunnen verschijnen op literaire evenementen. Vlaamse uitgevers dienen blijvend te worden aangemoedigd om Nederlandse collega's strategisch en met open blik te benaderen, om voor hun auteurs een belangrijk deel van de afzetmarkt, met name in Nederland, te garanderen.

Ik raad u allen aan om in De Tijd van gisteren en vandaag in De Standaard Harold Polis te lezen. Ik wil hier zijn naam vermelden. Je kunt je afvragen wat het voluntarisme van één man tegen marktevoluties vermag. Maar het is toch vaak met mensen die tegen de wind in vechten dat er nieuwe zaken kunnen ontstaan. Hij is niet de eerste de beste. Ik kan natuurlijk niet voor hem spreken of pleiten. Het is niet omdat hij niet is ingegaan op de verlenging van een arbeidscontract binnen WPG, dat we hem niet zouden of zullen – ik weet het ook niet – zien opduiken de komende weken en maanden met een project dat in het kader van deze discussie zeer interessant kan zijn. Ik wil met andere woorden zeker niet te optimistisch zijn over de evoluties die al een tijdje aan de gang zijn, maar ik wil ook niet defaitistisch zijn.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) is het belangrijkste instrument om talentvolle schrijvers met kwaliteitsvolle resultaten voldoende groeikansen te bieden. In het kader van de marktcorrigerende werking is dat het instrument waarmee de overheid in het boekenvak een impact kan hebben. Het systeem van de stimuleringsbeurzen en – vanaf een tweede boek – het systeem van de werkbeurzen zorgen ervoor dat auteurs op jaarbasis een gedeelte tijd kunnen blijven vrijmaken voor literaire creatie. Het VFL heeft ons in deze moeilijke tijden van besparing het voorstel gedaan om de stimulerings- en de werkbeurzen volledig buiten de besparingen te houden. Er is op andere dingen bespaard, maar niet daarop.

Ook via de productiesubsidies voor Vlaamse uitgevers probeert het VFL een marktcorrigerende en marktaanvullende rol te spelen.

Ten slotte ben ik ook bereid om bij eventuele nieuwe initiatieven, waarover straks meer, voor een Vlaamse literaire uitgeverij, zowel in aansluiting bij een bestaande uitgeverij als bij compleet nieuwe initiatieven, in overleg en dialoog met de Participatiemaatschappij Vlaanderen en het Agentschap Ondernemen te bekijken op welke manieren start- en/of risicovoller kapitaal zou kunnen worden aangebracht. Ik betrek deze twee economische actoren erbij omdat wie ook de komende dagen, weken of maanden iets zou proberen, toch altijd ook zijn businessmodel rond zal moeten krijgen. In dat geval kunnen deze actoren een ondersteunende rol spelen.

De vraag of ik vind dat er te veel boeken worden geproduceerd, neem ik niet letterlijk maar is toch ook bijzonder interessant. Gaat dit ten koste van de kwaliteit? Op deze vraag kan geen eenduidig antwoord worden gegeven. Rondvraag bij Boek.be leert me dat er de voorbije paar jaar minder boeken zijn uitgegeven, en dat die daling vooral bij het algemene boek zit, en minder bij wetenschappelijke en educatieve boeken. Het aandeel fictie volwassenen is gedaald van 17 naar 11 procent. Het aandeel kinderboeken stijgt dan weer met 3 procent. De cijfers die mevrouw Segers gaf, sluiten daar zeker bij aan, en moeten met enige nuance worden benaderd.

Stemmen uit de uitgeverwereld opereren dat boeken niet langer op dezelfde intensieve manier worden begeleid en in de markt geplaatst. Dat is ook een van de punten die Harold Polis aangaf. Het is weliswaar veel gemakkelijker geworden dan dertig of vijftig jaar geleden om een boek uit te geven, voor ieder van ons die een goed manuscript zou hebben. Maar daarna begint het natuurlijk pas. Elke auteur die een boek wil publiceren, verdient redactionele en inhoudelijke coaching, die er niet altijd komt of kan komen. Daar is vandaag vaak te weinig tijd voor. Voldoende begeleiding levert betere of sterkere boeken op, die met een gerichte en langer volgehouden promotionele en marketingondersteuning wellicht ook betere resultaten zouden scoren. De vraag of er te veel boeken worden geproduceerd, is dus relatief. Het is belangrijk dat elk boek op een optimale manier in de markt wordt geïntroduceerd en de kansen krijgt die het verdient. Daarnaast blijft het een feit dat het lanceren van een goed verkopende titel geen exacte wetenschap is, zoals mevrouw Segers ook zei, maar een continu proces van 'trial and error' en volgehouden investeringen. Zoals al gezegd, bestaat de rol van het VFL erin om steun te blijven bieden aan de commercieel minder interessante genres zoals poëzie en essay. Dat doet het VFL ook.

Er is inderdaad terechte bezorgdheid over de besparingen bij WPG, aangezien die zouden kunnen leiden naar een kleiner aandeel uitgaves van Vlaamse auteurs. Heel wat Vlaamse auteurs zijn verbonden aan WPG. De bezorgdheid gaat in de eerste plaats naar hen: kunnen de Vlaamse auteurs, welk genre ze ook beoefenen, onderdak behouden bij WPG?

Acht ik de aanwezigheid van een topredacteur in Antwerpen voldoende om de Vlaamse participatie binnen WPG te waarborgen op het huidige niveau? Ik zal in mijn antwoord op deze vraag de brug maken naar mogelijke zaken die we de komende dagen en maanden kunnen verwachten.

Mijnheer Meremans, u zei het al: een uitgeverij is een commerciële en vrije onderneming waarin de overheid uiteraard niet kan ingrijpen. De overheid kan wel zorgen voor randvoorwaarden, wat gebeurt via het VFL, dat voor de moeilijkere genres zorgt voor steun aan auteurs en productiesteun aan uitgevers.

Het management van De Bezige Bij heeft als doelstelling meegegeven: "Nederlandse en Vlaamse auteurs één lijn, één programma bieden dat zorgt voor een zo sterk mogelijke vertegenwoordiging in de lage landen, vanuit één inhoudelijke en commerciële visie". Hoe De Bezige Bij deze doelstelling inhoudelijk vorm zal geven door middel van de aanwezigheid van een topredacteur in Antwerpen zal afhankelijk zijn van zijn precieze mandaat. De integratiebeweging waarvan sprake zal er ongetwijfeld voor zorgen dat de Vlaamse auteurs die onder de hoede zijn van de redacteur in Vlaanderen nog meer dan vroeger kansen zullen krijgen op de Nederlandse markt. Anderzijds is het waarschijnlijk dat het team in Vlaanderen minder boeken zal uitgeven dan voorheen. Minder maar beter begeleid en verspreid, over de landsgrenzen heen. We zullen zien, maar dat is in elk geval het vertrekpunt dat nu in en rond de uitgeverij van kracht is.

Voor Vlaamse auteurs die eventueel uit de boot zullen vallen bij De Bezige Bij zullen ongetwijfeld nieuwe opportuniteiten worden gecreëerd. Andere initiatieven, al dan niet binnen een bestaande uitgevercontext, zullen de kop opsteken, en dat valt op basis van het vrijheid van initiatief en ondernemerschap alleen maar toe te juichen. Zo raakte deze week bekend dat Lannoo, een van de drie grote Vlaams-Nederlandse concerns in het boekenvak, aankondigde vanaf volgend jaar te starten met een Vlaams Literair Fonds, waarbij wordt gemikt op een dertigtal titels per jaar. Dat is bescheiden maar goed, en een krachtige speler als Lannoo kan daar zeker toe bijdragen. Dat is mooi en het valt te hopen dat Lannoo ook zal zorgen voor allianties met Nederland om deze auteurs ook daar goed te promoten. En dat zorgt dan weer voor nieuwe kansen voor Vlaams literair talent.

Collega's, ik kan u ook meegeven – en ik kan u daar nieuwsgierig naar maken – dat er daarnaast nog twee initiatieven worden onderzocht, een vanuit de markt en een gedeeltelijk vanuit het beleid, om op het gat dat De Bezige Bij Antwerpen heeft gecreëerd een positief antwoord te bieden. Maar ik kan en wil daarover nog niets zeggen. Het moet eerst rijp zijn alvorens daarover kan worden gecommuniceerd. Maar het bewijst wel dat een crisis – en het was bij het begin van de Boekenbeurs inderdaad een bom – toch ook zorgt voor nieuwe mensen en voor nieuwe of bestaande uitgeverijen die initiatieven nemen, die de handschoen opnemen om andermaal, misschien met een beter onderbouwd businessplan en inhoudelijk plan, de uitdaging aan te gaan. Gemakkelijk zal het niet worden, maar zolang er mensen zijn die met een goed onderbouwd plan dingen blijven proberen, mogen wij met zijn allen toch hoopvoller zijn, in plaats van onszelf te degraderen tot de dertiende literaire provincie van Nederland.

De voorzitter: Ondertussen verwelkomen we de studenten van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen. Jullie merken dat we in de politiek ook over toffe en interessante dingen praten. Moge dit jullie inspireren.

De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ik voel nu een enorme druk op mij.

Minister, ik ben deels verheugd door uw antwoord. U hebt gelijk: een crisis kan leiden tot nieuwe initiatieven. We moeten er blijven op hameren dat er op dit ogenblik geen evenwaardige markt is voor Vlaamse en Nederlandse schrijvers. Ik weet ook dat wij niet kunnen dwingen. Gelukkig maar, wij moeten de markten niet organiseren of wat dan ook.

Ik denk wel dat we dat moeten aangrijpen, zeker in de aanloop naar Frankfurt. We blijven de Vlaams-Nederlandse samenwerking belangrijk vinden. We blijven erin geloven, ook als het privé-initiatieven en commerciële activiteiten betreft.

U zegt dat we niet defaitistisch mogen zijn. Ik ben dat ook niet. Ik wou wel onze bezorgdheden verwoorden, en die worden door de collega's gedeeld. Het Vlaams Fonds der Letteren biedt beurzen aan, en dat blijft zo. Ik ga daarmee akkoord. Het fonds moet het evenwel met minder middelen dan voorheen doen. U zei het ook: in 2016 vervalt de beheersovereenkomst met het fonds, en wordt die herbekeken. Ik hoop dat we daaraan dan een debat kunnen wijden.

Ik ben wel erg blij dat nieuwe initiatieven die het Vlaams boekenvak en onze Vlaamse auteurs vooruithelpen op uw steun kunnen rekenen. Dat is een belangrijk signaal. Ik denk ook dat de campagne die u hebt aangekondigd om het boek te promoten daar goed bij aansluit.

Ik ben natuurlijk nieuwsgierig naar de twee initiatieven die op uw kabinet sluimeren. Eentje komt van de markt, het andere van het beleid. Dat stemt ons

hoopvol. Ik besef dat u niet een eenvoudig antwoord kunt geven, maar dat nuancering op zijn plaats is. In elk geval ben ik blij dat onze bezorgdheden ook de uwe zijn. Ik kijk dus echt uit naar de nieuwe initiatieven, want dat kan het boekenvak alleen maar ten goede komen.

Minister Sven Gatz: In deze materie staan we dicht bij elkaar. We zijn terecht bezorgd, maar ook voldoende optimistisch om nieuwe initiatieven te zien ontstaan, en die zullen we waar nodig ook ondersteunen.

Ik wil het debat nog iets verbreden. Het is belangrijk dat onze binnenlandse markt – waarmee ik het Nederlandse taalgebied als een geheel bedoel – zo gezond mogelijk is, maar tegelijkertijd moeten we er ons voldoende van bewust zijn dat in toenemende mate onze auteurs – Vlamingen en Nederlanders – via vertalingen internationaal worden gelezen. Dat laatste is een belangrijke bijkomende factor die er pakweg tien jaar geleden niet in dezelfde mate was, en die in de toekomst nog belangrijker zal worden. Ik wil daarmee evenwel niet zeggen dat de binnenlandse markt minder belangrijk wordt: die moet voldoende krachtig blijven. Toch werken het binnenlandse en het buitenlandse platform als communicerende vaten, wat voor nieuwe mogelijkheden zorgt.

De voorzitter: Vandaag droomt Harold Polis van de grote Vlaamse uitgeverij in De Standaard. Het is een mooi stuk.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over professionalisering van bibliotheekpersoneel – 416 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de master Informatie- en Bibliotheekwetenschap – 452 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is winter en het wordt kouder, en dan is de keuze vaak of shoppen of een bibliotheek in vluchten, waar men dan ook nog een kop koffie kan krijgen.

De aanleiding voor mijn vraag over de professionalisering van het bibliotheekpersoneel is het feit dat de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD) de plannen van de Universiteit Antwerpen betreurt om de postacademische vorming Informatie- en Bibliotheekwetenschap (IBW) stop te zetten. De VVBAD pleit al van bij haar ontstaan in 1921 voor kwaliteitsvolle bibliotheek- en archiefopleidingen. Mede onder haar impuls erkende de Vlaamse Regering recent de beroepskwalificatie 'bibliothecaris/informatiemanager', de eerste die op niveau 7 werd ingeschaald. Dat is een duidelijke bevestiging dat de sector nood heeft aan een degelijke opleiding.

De postacademische vorming IBW vierde vorig jaar haar 30-jarig bestaan. De opleiding leverde jaarlijks een zestigtal goed opgeleide bibliothecarissen af. Hoewel de afgestudeerden de laatste jaren alleen nog een certificaat ontvingen en geen volwaardig diploma, vonden zij snel werk in de sector, wat de nood aan goed opgeleide universitaire medewerkers in de bibliotheeksector aantoont. De vorming IBW wordt in de sector vrij hoog gewaardeerd. De VVBAD was bijzonder

verheugd dat de Universiteit Antwerpen nog dit voorjaar een traject opstartte om de vorming uit te bouwen tot een volwaardige master.

Tegen het eind van de zomer vernamen we echter dat niet alleen het traject wordt stopgezet, maar ook dat de hele opleiding verdwijnt en dat medewerkers op straat worden gezet. Het oprichten en stopzetten van postacademische vormen behoort tot de autonomie van de instelling. Deze vormen worden bovendien niet zoals andere opleidingen gesubsidieerd. De afschaffing kan geen gevolg zijn van een beperkte interesse, want steeds schreven veel studenten zich voor opleiding in. Ook de kostprijs van de opleiding zou geen argument mogen zijn, want die zijn niet bijzonder hoog.

We hebben het daarover al enkele dagen geleden gehad: bibliotheken krijgen vandaag een heel andere functie in de samenleving dan pakweg enkel decennia geleden. Ik denk dat er behoefte is aan mensen die op dat vlak geschoold zijn en klaar staan om de nieuwe uitdagingen aan te gaan. Er wordt gevreesd dat men in de toekomst voor het behalen van een volwaardig certificaat of diploma zal moeten uitwijken naar Nederland.

Minister, acht u het opportuun te blijven ijveren voor een volwaardige masteropleiding bibliothecaris/informatiemanager, zoals kan worden afgeleid uit de intenties van de Vlaamse Regering om de beroepskwalificatie bibliothecaris/informatiemanager te laten inschalen op niveau 7? Laat u de erkenning en ondersteuning hiervan afhangen van wat de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) doet, of gaat u zelf acties ondernemen? Zult u pleiten voor een Vlaamse opleiding tot bibliothecaris? Ik heb ook nog een bijkomende vraag: hebt u de intentie om met alle actoren samen te zitten, om na te gaan hoe we de professionalisering van de bibliotheeksector moeten aanpakken? De nood is immers reëel.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, u kunt niet beseffen hoe blij ik ben dat ik deze vraag kan stellen. Het is de derde keer dat ik dat probeer. De eerste keer had ik de vraag willen stellen aan minister Crevits, die bevoegd is voor onderwijs. De commissievoorzitter zei me dat dit geen bevoegdheid van haar is, waarvan akte. Vervolgens ging ik ervan uit dat de Vlaamse Regering een collegiaal orgaan is, met een minister-president bevoegd voor de coördinatie. Ik rekende er dus op dat hij licht zou laten schijnen op de zaak, maar ook in dat geval kreeg ik te horen dat de minister-president niet bevoegd is. Gelukkig ontdekte de heer Meremans wie er bevoegd is, en ik dank hem daarvoor. Minister, normaal gesproken bedanken we u achteraf voor het antwoord, maar hier ben ik dus al vooraf dankbaar, omdat ik u de vraag kan voorleggen.

Toch is niet alles in orde. Soms vloekt men wel eens, en vraagt men zich af wat er aan de hand is. Dat is hier ook het geval. De heer Meremans heeft de situatie perfect verwoord. Samengevat kan worden gesteld dat zijn schets nog wat tragischer kan worden ingekleurd. Uitgerekend na decennia van vragen en memoranda, op het ogenblik dat een window of opportunity wordt geopend en er een volwaardige masteropleiding informatie- en bibliotheekwetenschappen zou kunnen komen, wordt een hond in het kegelspel losgelaten waardoor het hogere doel wordt afgevoerd en zelfs de bestaande opleiding – het postgraduaat informatie- en bibliotheekwetenschappen – wordt stopgezet.

Het resultaat is er, en we moeten er niet fier op zijn: Vlaanderen is de enige regio in West-Europa die geen opleiding in dit vakgebied zal kennen. Het is dan erg gemakkelijk om te zeggen dat het niet mijn of uw schuld is, want de inrichting van opleidingen behoort tot de autonomie van hogescholen en universiteiten. Maar zij doen dat wel in een kader, en voor dat kader zijn de politici bevoegd. In

de communicatie van de Universiteit Antwerpen wordt rechtstreeks verwezen naar de onzekerheid ten gevolge van de aangekondigde besparingsplannen om te stellen dat er geen ruimte is voor het voortzetten van de opleiding. Dat heeft gevolgen voor andere vakgebieden.

Misschien moet ik binnenkort hierover eens een vraag stellen aan minister Muyters, die bevoegd is voor het arbeidsmarktbeleid. Ik zou hem bijvoorbeeld kunnen vragen hoe we Spaanse, Italiaanse of Roemeense bibliotheek-medewerkers kunnen aantrekken op het moment dat de instroom in het beroep opdroogt. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat het zover niet moet komen en we werk kunnen maken van een volwaardige opleiding informatie- en bibliotheekwetenschappen.

Minister, kunt u bevestigen dat er op dit ogenblik geen plannen zijn voor een volwaardige opleiding informatie- en bibliotheekwetenschappen? De bestaande opleiding is stopgezet, maar misschien is een doorstart mogelijk? Hoe staat u tegenover zo'n volwaardige opleiding? Acht u dergelijke opleiding in het aanbod van onze universiteiten en hogescholen in het belang van de sector waarvoor u beleidsverantwoordelijkheid draagt? Zult u initiatieven nemen om de inrichting van zo'n masteropleiding alsnog op te starten? De heer Meremans suggereerde om met de sector aan tafel te gaan zitten. Ik denk dat er al veel contacten zijn geweest. Ik denk dat de sector vooral nood heeft aan een geruststellend signaal van de Vlaamse overheid met betrekking tot het financieringsprobleem, want dat was de aanleiding om de opleiding stop te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Ik heb twee bedenkingen in verband met de nood aan een opleiding. Het gaat niet alleen meer om het opslaan en het bewaren van collecties, maar om een nieuwe manier van bewaren, om heel specifieke informatica gecombineerd met informatie- en bibliotheekwetenschappen. Dat is een heel nieuwe problematiek.

Archieven die bijvoorbeeld pas binnen twintig jaar ontsloten mogen worden wegens privacyredenen moeten wel veilig op een server worden bewaard. Dat is weer een heel nieuwe manier van archiveren.

Het is dan maar de vraag of, als er zo'n opleiding komt, de arbeidsvoorwaarden in de sector van het bibliotheek- en archiefwezen aantrekkelijk genoeg zijn om te concurreren met bijvoorbeeld tewerkstelling in de privésector.

De heer Bart Caron (Groen): Wel, ik sluit mij graag aan bij de bekommernis van de vraagstellers. Mijnheer Van Malderen, ik wist niet dat mevrouw Meuleman, collega in de fractie Groen, ook een vraag zou indienen in de commissie Onderwijs. Blijkbaar zou ze hetzelfde antwoord hebben gekregen als u, met name dat het niet tot de bevoegdheid van de minister behoort. Vreemd genoeg zou dat weleens kunnen kloppen. Waarschijnlijk speelt hier de autonomie van het instituut en draait het om centen.

Minister, ik vraag mij af waarom een universiteit iets afbouwt waarvoor er eigenlijk toch een grote arbeidsmarkt bestaat. Of is er een probleem met het perspectief op die arbeidsmarkt? Dat lijkt mij niet meteen het geval. Er zal misschien worden bespaard, maar ik zie niet in dat de nood aan opgeleid bibliotheekpersoneel morgen weg zou zijn. Integendeel, de nood aan breder gevormde mensen die competenties hebben binnen randvlakken van bibliotheekwerk, zoals publiekswerking, informatiekunde enzovoort, lijkt mij eerder groter te worden. Ik sta te kijken van de motieven en denk dat we eerst het antwoord moeten afwachten.

Het is erg jammer. Ik draai al een tijdje mee in dit beleidsforum. De bibliotheeksector vraagt al heel lang om een volwaardige reguliere opleiding in plaats van een postgraduaat. Daar wordt hard voor gevochten. Er zijn een aantal opleidingsvormen op een lager niveau voor bibliotheekmedewerkers. Er zal geen opleiding meer bestaan voor leidinggevende functies. Zo wordt de sector in een hoekje gedrukt van pure dienstverlening, vooral uitvoerend en weinig creatief. Dat draagt ook niet bij tot de uitstraling en de kwalitatieve en inhoudelijk sterke groei van de sector. Laat ons eerlijk zijn: er zijn grotere uitdagingen, die verder reiken dan het uitlenen van boeken of het zetten van koffie. Nu paraphraseer ik de heer Meremans.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Ik heb totaal geen begrip voor het feit dat deze opleiding zou verdwijnen. De opleiding zou wel moeten worden herdacht in functie van de nieuwe rol die bibliotheken vandaag vervullen. Vandaag zijn de bibliotheken steeds meer de huizen van de mediawijsheid. Het aantal bezoekers daalt overal in Vlaanderen. Die opleiding moet zich voortdurend herdenken in functie van die nieuwe rol. Ook bij de archivering speelt een gelijkaardige problematiek.

Mevrouw Van Werde, ik denk dat u verwacht met de master archivist. Dat is nog een andere opleiding, die wel met gelijkaardige vraagstukken zit over hoe technologisch up-to-date te blijven.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, het was mij al duidelijk dat er voor de leescultuur een zeer grote belangstelling bestaat. Van De Haan over Kortrijk en Brussel tot Antwerpen, van Leuven tot Aalst, maar Dendermonde slaat natuurlijk alles. Dat zullen de Aalstenaars dan weer niet graag horen. De Dendermondse armada is hier vandaag neergestreken. (*Opmerkingen van de heer Jean-Jacques De Gucht*)

Oude wonden worden opengereten, waarvoor mijn excuses.

Als minister van Cultuur vind ik de professionalisering van de bibliotheeksector uiteraard zeer belangrijk, maar naar aanleiding van het Planlastendecreet werden in het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid alle voorwaarden geschrapt die betrekking hebben op de aard van de in te zetten middelen of de organisatorische structuur van het lokale bestuur.

Voortaan behoort het dus tot de bevoegdheid van de lokale besturen de deskundigheid van het bibliotheekpersoneel te bewaken. Vanaf 2016, als de sectorale subsidies worden overgeheveld naar het Gemeentefonds, zullen gemeenten volledig bevoegd zijn voor een professionele werking van hun bibliotheek. Om na te gaan of de professionalisering van de sector behouden blijft, zal mijn administratie dit via haar gegevensregistratiesysteem Bios blijven monitoren.

Een opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschappen kan zeker bijdragen tot de professionalisering. Niemand zal dat tegenspreken. Maar je kunt je eveneens de vraag stellen in welke mate de beroepsopleidingen van vandaag, specifiek voor bibliotheekpersoneel, voldoende breed gaan om de wijzigende opdracht van bibliotheken te kunnen garanderen. Dat was zowel de opmerking van mevrouw Van Werde als van mevrouw Segers.

Anderzijds kun je de vraag stellen of deze opleiding toekomstgericht voldoende garantie biedt op tewerkstelling. We moeten daarbij realistisch blijven. Er is zeker

nog voldoende kans op tewerkstelling door de dichtheid van het bibliotheekennetwerk in Vlaanderen. Bij mijn weten is er geen Roemeense of Spaanse aanvoer nodig. Ik zal dan ook niet ingaan op die allegorie.

Is er wel nood aan een eenduidig bibliotheekprofiel? Wat moet dat dan zijn, wetende dat bijvoorbeeld steeds meer educatieve, publiek- en proceswerking noodzakelijk is in hedendaagse bibliotheekwerking net zoals bij andere culturele actoren, bijvoorbeeld cultuurcentra? Bovendien kan een leidinggevend bibliothecaris evengoed geselecteerd worden op basis van zijn of haar deskundigheid als master Letteren en Wijsbegeerte, aangevuld met een master na master Cultuurmanagement of een master Sociale Agogiek, met uitgesproken interesse in literatuur, of een bachelor Sociaal-Cultureel Werk met een bachelor na bachelor Communicatie of ICT.

Ik wil de tragiek uit het debat wat wegnemen. In de veronderstelling dat met het wegvallen van die master het bibliotheeklandschap in Vlaanderen zou ineenstorten, zou men er eigenlijk mee akkoord moeten gaan dat alle leden van dit parlement masters in de Politieke Wetenschappen moesten zijn. Quod non. Ze zijn ondervertegenwoordigd. Het zijn de juristen die hier de plak zwaaien – en ik kan het weten. Ik wilde het even verbreden, met een kleine grap. Maar het blijft natuurlijk een ernstige aangelegenheid. We gaan nu terug naar de kern van de zaak.

Het runnen van een bibliotheek in Gent is bijvoorbeeld niet hetzelfde is als het runnen van een bibliotheek in Ternat, wat de schaalgrootte of het maatwerk in lokale context betreft. En, ik herhaal, het noodzakelijke functieprofiel, het organogram voor de lokale bibliotheek wordt nu steeds meer bepaald door het lokale bestuur.

Ik wil erop blijven toezien dat het bibliotheekoverleg, dat reeds ruim plaatsvindt, die vraagstelling rond verdere professionalisering van de bibliotheeksector blijft behandelen. Wat de organisatie van opleidingen betreft, kan ik niet anders dan zeggen dat het de autonome bevoegdheid is van de onderwijsinstelling zelf.

Het ijveren voor het behoud van de opleiding is voor een stuk misschien mijn bevoegdheid, maar ook die van de Vlaamse minister van Onderwijs. Ik zal het probleem aan haar voorleggen. Met andere woorden, wanneer u geen toegang krijgt om hierover parlementaire vragen te stellen aan de minister van Onderwijs – wat niet mijn verantwoordelijkheid is – en wanneer anderen niet kunnen, willen of mogen antwoorden, stel de vraag dan aan minister Gatz en u zult een antwoord krijgen.

Nee, alle gekheid op een stokje: los van het feit dat ik vind dat we die discussie voldoende breed moeten houden, is het de bedoeling dat de sector hierover overleg pleegt met mij. De sector heeft mij hierover trouwens nog niet aangesproken. We moeten het belang daarvan dus niet overschatten, noch onderschatten. De sector is hier trouwens aanwezig via body language. (*Gelach*)

De sector heeft hierover misschien al contacten gehad, maar nog niet dezelfde noodkreet geuit die sommigen hierover misschien wat laten weerklinken.

Ik wil hierover overleggen met de sector en met de minister van Onderwijs. Het is niet aan de minister van Onderwijs om opleidingen op te leggen. Het is ook niet aan mij om die op te leggen. Het is aan mij om, vanuit de bezorgdheid van de sector en de nood aan verdere professionalisering, te kijken hoe de opleidingen het best tot de nieuwe opdrachten van bibliothecarissen op lokaal vlak kunnen leiden.

Indien wij ertoe kunnen komen om de nu weggevallen master Informatie- en Bibliotheekwetenschappen nieuw leven in te blazen, zullen wij dat zeker niet

nalaten. Indien dit om allerlei redenen die verder gaan dan mijn bevoegdheden, niet mogelijk zou blijken, moeten we nagaan in welke mate een aantal opleidingen waarnaar ik heb verwezen die nood in voldoende mate kunnen invullen, zoals ze die de voorbije jaren trouwens ook al hebben ingevuld en nog steeds invullen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Net zoals de heer Van Malderen, ben ik blij dat we de vraag mogen stellen en dat u ze beantwoordt.

U zegt dat het tot de autonomie van de instelling behoort en dat we het niet kunnen opleggen. Ik ben het daarmee eens. We houden congressen en maken studies over de toekomst van de bibliotheek. Dan vind ik het nog steeds waardevol om daarvoor een opleiding, bijvoorbeeld postacademisch, in te plannen.

U zegt dat je de bibliotheek van Gent en Ternat niet met elkaar kunt vergelijken. Dat klopt. Ik ken Ternat, want ik heb in de buurt lesgegeven en mijn vrouw geeft daar les. Maar de problematieken zijn wel dezelfde: het bereiken van doelgroepen, digitalisering, de manier waarop de dingen moeten worden aangepakt, collectiebeheer. Het zal in Gent op een andere schaal gebeuren. Daarmee ga ik akkoord. Maar het is niet zo dat je, omdat het een kleinere bib is, niet dezelfde kwalificaties zou moeten hebben. Ik vind dat even belangrijk, of het nu gaat om een bibliotheek in Aalst, Geraardsbergen of ergens anders.

Ik ben blij dat u het overleg wilt aangaan. Ik wil daar ook voor pleiten. Je kunt dat niet snel bij iets anders onderbrengen en zeggen dat dat ook goed is. Dat vind ik te kort door de bocht. Ik zou graag hebben dat er overleg wordt gepleegd met de sector over hoe er wordt omgegaan met de professionalisering. Ik spreek mij er niet over uit of het een aparte opleiding moet worden. Ik zeg gewoon dat er daarover een vorming moet bestaan.

Bibliotheken zijn onze meest democratische culturele instellingen. We hebben deze week gehoord dat ze nog steeds niet laagdrempelig genoeg zijn. In deze tijden, waarin we niet iedereen bereiken, lijkt het mij essentieel dat we daarop blijven inzetten en ook op het personeel dat de bibliotheken in de toekomst zal moeten leiden.

Ik onthoud dat u ertoe bereid bent het overleg te openen en dat u contact zult opnemen met minister Crevits. Daar ben ik blij om. Vanuit deze commissie wil ik er met aandrang voor pleiten dat u dat ernstig zou opvatten zodat we tot een oplossing kunnen komen om in de toekomst, met, zoals mevrouw Van Werde zegt, de nieuwe uitdagingen die ons te wachten staan, kwaliteitsvolle mensen af te leveren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, na mijn dankbaarheid om de vraag te kunnen stellen, is mijn dankbaarheid voor u, nu u effectief hebt geantwoord, nog groter geworden. Meer nog, u hebt een aanbod gedaan om als de ombudsman van het parlement op te treden. Als we ergens een vraag niet kunnen stellen, mogen we dat hier doen. Mijn vraag over het besparingspad in Welzijn ligt alvast klaar. U kunt zich voorbereiden.

Alle gekheid op het spreekwoordelijke stokje: ik ben oprecht dankbaar voor uw antwoord. U geeft een aantal aanzetten van hoe we een aantal dingen in de toekomst zouden kunnen zien.

U zegt zelf dat er nood is aan een brede opleiding. Ten aanzien van het bestaande aanbod dat gehypothekeerd is, is een master natuurlijk de beste garantie om naar een verbreed pakket te gaan dat daarnaast toch ook specifiek genoeg is om er met een behoorlijke zekerheid van uit te kunnen gaan dat mensen die zich aanbieden en door een selectie geraken, ook de jobkwalificaties hebben om die taak naar behoren te kunnen vervullen.

U en de heer Meremans hebben zelf verwezen naar de aansluiting met de arbeidsmarkt. Getuige oproepen van zowel studenten als van de beroepsvereniging, zijn er op dat vlak weinig problemen. Ik kom daar straks op terug.

U zegt terecht dat er andere ingangen zijn, via andere diploma's. Ik ben het daar ten gronde volledig mee eens. Ik denk dat we met z'n allen af moeten van bepaalde diplomafetisjismen. Maar het gaat over specifieke kennis, vaardigheden en attitudes die men vraagt vanuit dat stukje van de arbeidsmarkt. Vandaag stellen we vast dat geen enkele aanbieder er alert op is om dat specifiek in te vullen.

In het bestaande aanbod zit een blinde vlek die zo snel mogelijk moet worden aangepakt. Niet enkel de beroepsvereniging vraagt dit. De studenten zijn ook vragende partij. Het vakblad Meta heeft een bevraging georganiseerd waaruit blijkt dat de overgrote meerderheid van de studenten die momenteel de postgraduaatopleiding volgen hier graag een vervolg aan zouden breien indien dit vervolg er zou zijn.

Minister, de leemte wordt door niemand ontkend. Ik ben dan ook blij dat u dit bij de minister van Onderwijs zult aankaarten en dat de sector hierbij zal worden betrokken. Volgens mij bent u hier deels voor bevoegd. De aanbieding van opleidingen behoort natuurlijk tot de bevoegdheden van de instellingen zelf. De Vlaamse Regering is echter bevoegd voor het kader waarbinnen die opleidingen worden aangeboden. Daar situeert zich een deel van de problematiek. Indien u op dat vlak oplossingen zou kunnen aanreiken, zou mijn erkentelijkheid nog groter worden.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil me hier nog even bij aansluiten. In een bibliotheek is er nood aan verschillende types personeelsleden met verschillende profielen. Het is belangrijk te onderstrepen dat er niet een enkel profiel is. Bepaalde mensen hebben meer agogische vaardigheden en zijn geschikter voor de publiekswerking. Andere mensen beschikken over veel competenties in verband met classificatiesystemen en dergelijke.

Minister, ik vind het fijn dat u overleg met de sector en met de minister van Onderwijs zult plegen. Volgens mij is er evenwel een communicatieprobleem. U hebt het signaal van de sector blijkbaar niet direct gevoeld. U kunt dit snel goed maken. U kunt uw agenda bovenhalen om dit te regelen. Volgens mij bestaat de eerste stap in de richting van een oplossing erin naar elkaar te luisteren.

Minister Sven Gatz: Ik wil trachten een besluit te formuleren. Wat net over de profielen binnen een bibliotheek is gezegd, vormt volgens mij de kernkwestie. Indien we zouden stellen dat het voor mensen die in een bibliotheek werken in de toekomst noodzakelijk wordt om over een master informatie- en bibliotheekwetenschap te beschikken, zouden we eigenlijk stellen dat de situatie nu niet goed is. Er lopen in de bestaande bibliotheken immers nog niet veel van die masters rond. Toch loopt het grosso modo goed in al die bibliotheken.

Uit recente cijfers is gebleken dat de publiekswerking in de bibliotheken een teerpunt kan zijn. Dit brengt ons terug bij die profielen. Er is een alfaprofiel met betrekking tot archief en beheer en een betaprofiel met betrekking tot de

publiekswerking, de agogiek en de taken van een cultureel functionaris. Grote bibliotheken kunnen beide profielen gemakkelijk met elkaar verzoenen: het gaat om verschillende mensen die hopelijk samen tot gemeenschappelijke plannen kunnen komen. In kleinere bibliotheken ligt dit iets moeilijker.

– *Mevrouw Caroline Bastiaens, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Indien het mogelijk en nodig zou zijn die master opnieuw in het leven te roepen of op een andere manier vorm te geven, wil ik de zaak vanuit die invalshoek benaderen. Dit zou een goede zaak zijn. Indien die mogelijkheid niet zou bestaan, iets wat we met de onderwijsinstellingen moeten bespreken, moeten we toch rekening blijven houden met de bekommernissen die ik met deze commissie deel. We moeten nagaan welke profielen en capaciteiten we in onze Vlaamse bibliotheken nodig hebben en vervolgens onderzoeken hoe dit met behulp van de bestaande opleidingen zo goed mogelijk kan worden gewaarborgd.

Een oplossing vinden zal misschien enige tijd vergen. Volgens mij wordt de invalshoek die we moeten hanteren om een oplossing te vinden hier vrij breed gedeeld. Dit is een goede zaak.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Caron tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de beoordelingscommissies voorzien in het Kunstendecreet – 488 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, het nieuwe Kunstendecreet, dat door een aantal aanwezigen, waaronder ikzelf, is ingediend, bepaalt dat de beoordelingscommissies uit een brede pool van mensen worden samengesteld. Op de website van het Agentschap Kunsten en Erfgoed staat hierover het een en het ander te lezen.

De specifieke beoordelingscommissies zullen op basis van disciplines en in functies van de aanvragende organisaties uit die pool worden samengesteld. Dit wordt verder bepaald in een uitvoeringsbesluit en eventueel ook in een ministerieel besluit.

Alvorens ik hier verder op inga, wil ik opmerken dat beoordelingscommissies in een decreet als het Kunstendecreet een cruciale positie innemen. Het gaat om de kwalitatieve beoordeling van kunsten. De politiek doet dat liever niet zelf. Dit wordt op een armlengte geplaatst. Het is steeds moeilijk te oordelen wat goed of minder goed is. Er moet worden geoordeeld wat in een hogere divisie speelt, wat in een lagere divisie speelt en wat helemaal niet moet worden gesubsidieerd. Om die reden is voor een beoordeling op afstand gekozen. Dit is noodzakelijk om hier secuur mee om te gaan. Het is duidelijk dat de randvoorwaarden moeten worden bepaald op een manier die ons vanuit een beleidsdenken de beste oplossing biedt. Het moet een oplossing zijn waarmee wij en het kunstenveld het verst komen.

Ik ben ongerust. De mensen die het decreet kennen, zijn niet altijd op de hoogte van wat in uitvoeringsbesluiten of in ministeriële besluiten staat. Ik volg de stukken van de Vlaamse Regering op, maar de preciseringen in het uitvoeringsbesluit volstaan niet om me op weg te helpen.

Daarnaast word ik door een aantal actoren op het veld, zowel leden van de bestaande beoordelingscommissies als organisaties, aan de mouw getrokken. Die mensen zijn enigszins ongerust. Ik wil hier dan ook niet enkel om verduidelijking vragen, ik wil tevens mijn mening geven over de kwaliteit van de beoordelingen zelf. Die beoordelingen moeten immers op een heel hoog niveau staan.

Het is mogelijk dat ik me vergis, maar ik heb vernomen dat het voor de beoordelingscommissies niet langer noodzakelijk zou zijn samen te komen om de dossiers te beoordelen. De leden van een beoordelingscommissie zouden langs digitale weg een advies over de aanvragen kunnen geven. Als een commissie uit zes leden bestaat en die leden voeren in een computersysteem zesmaal een positieve beoordeling in, zou de commissie niet meer moeten samenkomen. Ik weet niet of het om unanieme beslissingen of om meerderheidsbeslissingen gaat. Hoe dan ook baren dergelijke situaties me ernstige zorgen.

Onze ervaringen met de eerste jaren van de werking van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) leren ons dat dit geen zorgeloze zaak is. De mensen die wetenschappelijke onderzoeks dossiers moeten beoordelen, kennen de realiteit ongetwijfeld. Deze aanpak is heel delicaat. In tegenstelling tot het wetenschappelijk onderzoek geldt hier net het intersubjectieve aspect. Dat is het moeilijke bij de beoordeling van kunsten. Het gaat niet om kilometers asfalt of om de verzameling van statistische informatie. Het gaat om de kwaliteitsbeoordeling van kunst. Het is maar de vraag of er iets in het leven moeilijker is.

Ik pleit dan ook voor een grote mate van fysieke aanwezigheid. Volgens mij moeten de commissies zo veel mogelijk fysiek samenkomen om ervaringen en meningen uit te wisselen. Vaak leidt de uitwisseling van meningen tot een gedragen consensus. Het kan ook dat iemand vanwege een gesprek over een dossier van mening verandert. Ik heb dat als lid van een commissie zelf ervaren. De commissieleden kunnen op deze manier andere inzichten verwerven. Het lijkt me logisch dat de dialoog en de uitwisseling van informatie tussen experts belangrijk is. Dit is niet enkel nuttig om inzicht te krijgen in de zeer goede dossiers.

Een beoordeling is vaak ook gebaseerd op prospectieverslagen en op de ervaring en de kennis van de commissieleden. Continuïteit en prospectie zijn nuttig om tot een goed oordeel te komen. Een toekomstgericht dossier van een theatergezelschap kan niet worden beoordeeld door mensen die in het verleden nooit een theaterstuk van dat gezelschap hebben gezien, zelfs al hebben ze de beste prospectieverslagen en alle recensies in de kranten gelezen.

Dit is in zekere zin een nefralgisch punt. Om goed te kunnen oordelen, is het nuttig het werk van de betrokken organisaties over een langere periode te beoordelen. Het spectrum van de commissieleden moet een aantal jaren in het verleden bestrijken. Ze moeten, bij wijze van spreken, niet enkel het dossier in verband met morgen bekijken, maar ook naar gisteren en eergisteren kijken.

Dat vind ik een fundamentele bouwsteen voor die beoordeling. Minister, hoe ver staat het met de concrete organisatie van de beoordeling? Hoe zullen de beoordelingscommissies worden samengesteld? Welke functies worden met welke disciplines gecombineerd? Hoe zit het met de samenstelling van de pool? Mag ik ervan uitgaan dat elke beoordelingscommissie alle haar toegewezen dossiers 'bespreekt' en niet enkel digitaal met een positief of negatief advies markeert, tijdens een reguliere vergadering van de beoordelingscommissie? Worden deze aspecten geregeld in een ministerieel besluit? Is dat reeds opgemaakt? Kan ik een stand van zaken krijgen? Belangrijk daarbij is de rol van de adviescommissie Kunsten, die u een tiental dagen geleden hebt samengesteld. Welke is die rol?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Ik had nog niet vernomen dat het de bedoeling zou zijn dat de pool van beoordelaars in het kader van de beoordeling van dossiers effectief niet meer zou samenkomen indien er alleen maar positieve beoordelingen zijn. Als dat zo is, dan deel ik wel de bezorgdheid van collega Caron.

De idee van de pool is ontstaan toen ik zelf voorzitter was van de adviescommissie. Het is een hele goede zaak dat we daar naartoe gaan, want de interne dynamieken binnen de beoordelingscommissies is een heel curieus ding. Iedereen die in vergaderingen zit, weet dat bepaalde richtingen worden genomen op basis van de stem van de ene of de andere. De onafhankelijke beoordeling eerst door die pool, is een heel goede zaak. Maar ik vind het ook absoluut nodig dat de beoordelaars bij elkaar komen, niet alleen vanwege de reden die de heer Caron aangeeft, maar ook vanwege het feit dat de beoordeling van de dossiers niet alleen gebeurt op basis van de intrinsieke kwaliteiten van de dossiers die de organisaties indienen, maar ook op basis van de landschapstekeningen die worden gemaakt. Je moet er bij de beoordeling eigenlijk ook rekening mee houden dat de diversiteit in de landschapstekening voldoende is afgedekt. Dat is een tweede keuze die moet worden gemaakt, na de beoordeling van de intrinsieke kwaliteiten van de dossiers. Alleen al daarom moet er op een gegeven moment worden samengekomen.

Ik beoordeel vaak wetenschappelijke dossiers voor Nederland en Frankrijk. Daar worden dossiers die door iedereen als A geklasseerd worden, niet meer besproken, maar dat is een heel ander gegeven, want in wetenschap en fundamenteel onderzoek moet je die landschapstekening niet maken en moet je niet voor die spreiding op het veld zorgen. Ik ga er absoluut mee akkoord dat het belangrijk is dat er over alle dossiers wordt samengekomen nadat de intrinsieke kwaliteitsbeoordeling is gebeurd.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): We hebben vorige legislatuur het voorstel van het Kunstendecreet samen ingediend. Ik kan me aansluiten bij de vraag naar de stand van zaken van de heer Caron. De prospectie, landschap en het veldwerk kennen, staat ook in het Kunstendecreet ingeschreven. Het criterium wordt daarin vermeld. Het staat ook apart vermeld in de memorie van toelichting. Het is er dus wel ingebakken. Wij hebben een aantal zaken zien passeren, ook bij het Agentschap Kunsten en Erfgoed. Hoe gaan we daarmee verder? Wat is de stand van zaken?

Wat betreft de pool van beoordelaars kan ik de bekommernis begrijpen over het feit dat men van op afstand of digitaal gaat beoordelen. Als die visie en die landschapstekening er is en als we die hebben besproken, kan ik me inbeelden dat men in het begin zich daarover zal moeten zetten, maar zodra die zaken lopen, heb ik er niet echt een probleem mee dat die mensen dat vanop afstand bekijken als er zich geen problemen voordoen, zeker in het kader van de planlast of wat dan ook. Ik ga ervan uit dat die beoordelaars genoeg expertise en veldwerkkennis hebben om daar verstandig mee aan de slag te gaan. Ik ben dus niet zo bezorgd als de collega hier net zei.

Langs de andere kant willen we ook wel de stand van zaken kennen in verband met de oprichting van die beoordelingscommissies en die pool.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik kan me aansluiten bij een aantal vragen en bedenkingen die hier worden geformuleerd. Tijdens de bespreking van de beleidsnota ben ik er ook kort op ingegaan. We zien een aantal dingen verschijnen. Hoeveel staan we? Ik denk dat de beoordelingscommissies zeer cruciaal zijn in de realisatie van het Kunstendecreet zoals we het

hebben geschreven. Ik deel wel de bekommernissen die er op dit moment leven. Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De administratie is momenteel volop bezig met het uitwerken van de concrete organisatie en doet dit, zoals voorzien in de regelgeving, in samenwerking met de nieuw aangestelde adviescommissie. Bij deze operationalisering zal men zich de komende maanden over volgende kwesties buigen. Men zal het hebben over de profielen van en de vereisten voor de pool van beoordelaars. Men zal het hebben over de profielen van en de vereisten voor de voorzitters. Men zal bekijken hoe groot het aantal voorzitters moet zijn, hoe ze toegewezen worden, gelinkt aan disciplines of niet. Men zal de wijze van samenstellen van tijdelijke commissies en bijhorende clustering van aanvraagdossiers bekijken. Men zal de organisatie van werkbezoeken en prospectie in goede banen leiden. Daarnaast zal men de toepassing van Online Indienen van Adviezen (OLIAD), waarmee de huidige beoordelingscommissies vanaf de beoordelingsronde van december al aan de slag gaan, regelen. Ik kom daar zo dadelijk op terug, want dat was een belangrijk politiek element in de vraag.

De oproep tot kandidaatstelling voor de pool van beoordelaars wordt in de eerste helft van december gelanceerd. Geïnteresseerden kunnen zich kandidaat stellen tot 28 februari 2015. In de loop van de maand maart zal de administratie de kandidaten screenen. Ze gebruikt daar een format voor, opgemaakt op basis van de vereisten die het decreet stelt. Op 1 april overhandigt de administratie mij een voorstel dat een indicatieve lijst bevat met geschikte kandidaten. Ik zal het voorstel tot ministerieel besluit als mededeling voorleggen op de ministerraad en ten laatste op de eerste vrijdag na 1 mei 2015, dus op 8 mei, ondertekenen. Het mandaat van de beoordelaars start op 1 juni 2015.

Het ontwerp van oproep tot kandidaatstelling is bijna klaar. Daar zal onder meer in aangegeven worden voor welke functies men zich kandidaat kan stellen en voor welke disciplines. Er zal de nodige aandacht zijn om de raakpunten met sectoren die niet onmiddellijk in het Kunstendecreet zitten, voldoende af te dekken. Er zal ook nog een infosessie zijn op 18 januari. Herinnert u dat de kandidaatstelling uiterlijk moet gebeuren op 28 februari. Daar zal men mensen die zich kandidaat willen stellen, nog bijkomend kunnen inlichten en mogelijk nog een beetje vormen. Er zal duidelijkheid gebracht worden over wat de verantwoordelijkheden en de taken zijn van de leden en welk profiel men verwacht. Het aanbod dat vanuit de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van vergoedingen kan worden gedaan, zal ook precies meegedeeld worden, alsook wat de timing en de werkdruk van een en ander is, want die is op sommige momenten niet min. Er wordt ook heel concreet gezegd hoe men zich kandidaat kan stellen. Dat zal gebeuren op www.iedereenkanzetelen.be. Daarnaast zal er ook een vraagbaak zijn, namelijk een persoon die alle vragen hierover kan beantwoorden zodat alles in goede banen kan worden geleid.

U weet dat het goede parlementaire werk dat daarover op het einde van vorige legislatuur is gedaan, nu tot een zeer strakke timing leidt. 1 januari 2017 lijkt eindeloos ver van hier, maar we hebben nu samen met de administratie de microtiming uitgewerkt. Het is zeker haalbaar, maar elk radertje zet een ander radertje in werking. Dat zal de druk op zowel de commissies als de administratie, en uiteindelijk ook op het kabinet, voldoende opvoeren.

De geruchten die u hebben bereikt – mensen leven nu eenmaal van geruchten, ik ontkom daar ook niet aan, wij leven van misverstanden – over het al dan niet samenkomen van de beoordelingscommissie zijn wellicht gebaseerd op een misverstand. In de toekomst zal er immers gebruik worden gemaakt van OLIAD,

een online applicatie waarmee de verschillende commissieleden hun insteek per beoordelingscriterium voor alle dossiers kunnen ingeven. Het is precies dankzij deze tool dat we de intersubjectiviteit optimaler kunnen organiseren.

Op dit ogenblik leveren de commissieleden ook dergelijke zogenaamde insteeken voor de bespreking aan, maar dat gebeurt per e-mail, meer verspreid en verbrokkeld. Dit staat echter volledig los van het al dan niet in dialoog gaan over de subsidieaanvragen. Een bespreking van de dossiers vormt nog steeds een belangrijk, of eventueel het belangrijkste, onderdeel van het beoordelingsproces. Alleen zal men op het ogenblik van de bespreking beschikken over uniforme insteeken van alle commissieleden. Na de bespreking wordt een advies opgesteld op basis van de insteeken en de input uit de commissievergadering.

Ik deel volledig de mening van mevrouw Segers dat niet enkel de intrinsieke kwaliteit moet worden beoordeeld en dat het een slecht idee zou zijn dat men dat alleen digitaal zou kunnen doen, quod non. De complexiteit van de oefening voor de toekomstige commissies zal nog worden verhoogd door de landschapstekening. Dat zal alleen maar door een fysieke samenkomst beantwoord kunnen worden.

Een en ander zal worden geregeld per ministerieel besluit. Dit wordt momenteel voorbereid door de administratie. De methode en de procedure die door de administratie zullen worden gehanteerd voor de aanduiding van commissies, zullen hierin bepaald worden. Zoals hierboven reeds gesteld, is dit een van de vele elementen in de kwaliteitsbeoordeling waarvoor ik advies zal inwinnen bij de adviescommissie Kunsten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, dank u wel. Ik ben blij dat u de aanvullende informatie geeft. Het stelt me in grote mate gerust. Laat het duidelijk zijn: ik heb niets tegen online toepassingen of tegen efficiëntieverhogingen. Als het materiaal er is en je gaat dan vergaderen, ben je meestal efficiënter bezig. In die zin kan ik daar goed mee leven. Mijn enige bekommernis is dat het proces van voortschrijdend inzicht dat aan de grond ligt van een eindadvies van een commissie, op die manier gevoed wordt. Wat dat betreft, hebt u mij gerustgesteld.

Verder kijk ik uit naar de werkwijze. Wij weten ook dat de timing zeer krap is en dat er, gelet op de complexiteit, niet veel tijd te verliezen is.

Het enige wat ik nog wil inbrengen, is het volgende. Ik kan er ook niet aan doen dat er geruchten zijn. Hugo Claus heeft er voor een deel zijn boterham aan verdiend, en het weze hem en zijn nazaten gegund. Maar het is ook onze rol als volksvertegenwoordigers om die geruchten op te pikken en te toetsen aan het politieke beleidsniveau.

De relatie tot de landschapstekening zal worden meegegeven. Nog belangrijker is de wijze waarop u, minister, die elementen in uw visienota zult verwerken. De procedure hebt u uitgelegd. Het is een raster, of platform zo u wil, waarop de adviezen worden gebouwd. Dat was vroeger een moeilijk punt. Dat ontbrak in het systeem. Nu verdichten we: decreet, uitvoeringsbesluit, maar ook een visienota bij een ronde. Dan krijg je een individuele dossierbehandeling en een beoordeling die gebouwd is op de voorgaande bouwstenen. Ik denk dat we daar een goed traject mee volgen. Ik ben in elk geval dankbaar voor het antwoord en voor de keuze van de weg die men volgt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Ook ik ben blij met dit antwoord, maar ik wil een problematiek opwerpen die mij nu te binnen schiet en waarvan ik denk dat u uw kandidaten zult moeten verwittigen. Zelf werd ik wegens mijn lidmaatschap van de adviescommissie Kunsten, wat mij een onkostenvergoeding opleverde van ongeveer 60 euro per zitting, vaak voor een hele dag, door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) verplicht om zelfstandige in bijberoep te worden. Dat was absoluut niet mijn bedoeling.

Ik heb toen al het mogelijke gedaan om te bewijzen dat ik geen zelfstandige ben en dat het deel is van mijn opdracht als professor om aan maatschappelijke dienstverlening te doen. Dat heeft echter niet gebaat. Ik heb dat toen laten weten aan minister Schauvliege, maar zij heeft daar niets aan kunnen doen. De leden moeten dat weten, of er moet een oplossing voor worden gevonden. Als mensen dat weten, zullen ze niet bereid zijn om dat te doen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Segers, ik dank u voor uw bijkomende informatie. Het minste dat we inderdaad moeten doen, is dit vooraf aan de kandidaat-leden melden. We moeten ook proberen daar een oplossing voor te vinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het project de Waalse Krook – 491 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Het project de Waalse Krook is een stadsvernieuwingsproject in Gent vlakbij het Woodrow Wilsonplein. De site bestaat uit het te renoveren Wintercircus, een nieuwbouwproject waarin onder meer de nieuwe Stedelijke Bibliotheek zal worden gehuisvest, pleinen, verlaagde kades, fiets- en voetgangersbruggen, commerciële ruimtes en appartementen.

De Krook wil een moderne bibliotheek worden met internationale allures. De Vlaamse overheid steunt dit bouwproject en besliste in 2009 om te participeren in de oprichting en hiervoor zelf 25 miljoen euro te investeren.

De Waalse Krook speelt ook een belangrijke rol in het faciliteren van strategische doelstelling 5 uit de beleidsnota Cultuur: "Het realiseren van culturele en maatschappelijke meerwaarde door in te zetten op e-cultuur en digitalisering als integraal onderdeel van de culturele praktijk."

Het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA), de aangewezen actor om een bovenlokale rol te vervullen op het vlak van digitalisering, archivering en ontsluiting van cultureel materiaal, zal er gehuisvest worden.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigde onlangs de bouwvergunning voor het bouwproject de Waalse Krook. Hierdoor werden de werken op de werf stilgelegd. De vernietiging van de vergunning komt er op vraag van de nv VOP, een investeringsmaatschappij die eigenaar was van 60 procent van de grond waarop nu de nieuwe bibliotheek wordt gebouwd.

VOP vecht al jaren een strijd uit met het Gentse stadsbestuur. Zij slaagden erin om de onteigeningsvergoeding voor de gronden op te drijven van 3,6 miljoen euro naar 8,1 miljoen euro.

Volgens Annelies Storms, Gents schepen van Cultuur gaat het enkel om een aantal formele bezwaren die het project niet in gedrang brengen. VOP meldt echter dat ze deze principiële kwestie niet loslaten en ook vergunningsaanvragen zullen aanvechten.

Minister, welke effect heeft de vernietiging van de bouwvergunning op de realisatie van bouwproject de Waalse Krook waar VIAA als aangewezen actor om een bovenlokale rol te vervullen, gehuisvest zal worden?

Welk tijdsplan wordt vooropgesteld om het bouwproject te finaliseren en er huisvesting te bieden aan het VIAA?

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik sluit me aan bij de zorg van de heer Meremans wanneer het gaat over de investering van Vlaamse middelen. Wat is de stand van zaken in dat dossier? De middelen van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) kunnen een belangrijke bijdrage bieden aan de culturele infrastructuur in Gent.

Ik kan me echter geenszins aansluiten bij de automatische koppeling die in dezen wordt gemaakt met het VIAA. Bij de bespreking van de beleidsnota heeft mijn fractie benadrukt groot belang te hechten aan de rol die het VIAA zal kunnen spelen. We moeten alles op alles zetten en dat verhaal rond proberen te krijgen. We willen ondersteunen en verder uitbouwen. Verder uitbouwen hoeft echter niet onmiddellijk te betekenen dat er een fysieke toonplaats wordt gerealiseerd. Indien zo'n plaats noodzakelijk zou zijn, dan is de vraag of dat de Waalse Krook moet zijn.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Eerst en vooral wil ik enige duidelijkheid te scheppen over de benaming van het project Waalse Krook. De correcte benaming van dit project is 'De Krook'.

Het project De Krook bestaat inderdaad uit diverse delen: de nieuwbouw voor de bibliotheek en het Centrum voor Nieuwe Media, de renovatie van het voormalig Wintercircus, het gebouw Mahy, de omgevingswerken met onder andere de kaaien en de voetgangersbruggen.

Het FoCI is enkel betrokken bij het nieuwbouwproject dat onderdak zal bieden aan de bibliotheek van de Stad Gent en het Centrum voor Nieuwe Media. Het FoCI heeft een investeringssubsidie toegekend van 25 miljoen euro. De rest wordt aangebracht door de Stad Gent met 22,55 procent, de provincie Oost-Vlaanderen met 15,51 procent, iMinds met 11,57 procent en UGent met 11,57 procent.

De bouwheer van De Krook is CVBA Waalse Krook, de Vlaamse overheid is niet vertegenwoordigd in de CVBA. Zoals al gemeld geeft het FoCI enkel een investeringssubsidie.

Op 17 november 2014 heeft het FoCI het volgende bericht vanwege de leidende ambtenaar van de opdrachtgever en bouwheer CVBA Waalse Krook ontvangen: "De CVBA Waalse Krook beslist, in toepassing van artikel 29, §1 AAV en in afwijking van artikel 15, §5 AAV, om de werken voor de basisopdracht

(projectonderdeel A: Het kennis- en cultuurcentrum met daarin geïntegreerd een bibliotheek voor de toekomst en een centrum voor nieuwe media en ondergrondse fietsenberging en enkele bijkomende structuurwerken) met onmiddellijke ingang tijdelijk te onderbreken omdat ze op dit ogenblik niet zonder bezwaar kunnen worden voortgezet. De tijdelijke onderbreking bedraagt 14 kalenderdagen. De uitvoeringstermijn van projectonderdeel A wordt voorlopig verlengd met 14 kalenderdagen. Voor projectonderdelen B en C kunnen de werken voortgezet worden gezien zij deel uitmaken van separate vergunningen. Studiewerk met betrekking tot de voltooiingswerken en (de coördinatie van) de technische installaties van projectonderdeel A kunnen eveneens verder gezet worden. U wordt verzocht alle nodige voorzorgsmaatregelen te treffen teneinde de werken en de materialen te vrijwaren tegen mogelijke beschadigingen door ongunstige weersomstandigheden, diefstal of kwaadwillige daden. Tevens moeten volgens de regels van de kunst alle nodige bewarende maatregelen worden genomen om de stabiliteit en veiligheid van de reeds uitgevoerde werken te verzekeren.”

Mijn administratie heeft gisteren telefonisch vernomen dat de termijn voor onderbreking werd verlengd naar vijftig dagen, in afwachting van een nieuwe bouwkundige vergunning.

In het strategische plan voor het VIAA wordt inderdaad de ambitie geformuleerd om het VIAA fysiek te huisvesten op de site De Krook, maar dan wel in het Wintercircus, niet in de nieuwbouw voor de bibliotheek en het Centrum voor Nieuwe Media. De Vlaamse Regering heeft echter nog geen definitieve beslissing genomen over de huisvesting van het VIAA in het Wintercircus.

De evaluatie van het VIAA, die vorige legislatuur werd toevertrouwd aan het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), werd pas vorige maand afgerond – ik maakte er vorige week nog melding van. De resultaten van de evaluatie dienen nog verder bestudeerd te worden door mij en mijn collega's binnen de Vlaamse Regering alvorens knopen door te hakken. De contacten daarover zijn aan de gang.

Er zijn inderdaad drie elementen van belang. Op de eerste vraag of er een toekomst is voor de instelling, kan, wil en moet iedereen bevestigend antwoorden. Het tweede element is het budget en de opdracht. Natuurlijk zijn er daarover nog een aantal besprekingen aan de gang. De derde vraag betreft de fysieke landing van de instelling op die plaats of elders. Die knoop is nog niet doorgehakt.

Mijnheer Meremans, u vroeg welk tijdspad vooropgesteld wordt om het bouwproject te finaliseren en er huisvesting te bieden aan het VIAA. In de eerste fase ligt de nadruk van de werking van het VIAA vooral op het digitaliseren, het archiveren en het ontsluiten voor de doelgroepen onderwijs, onderzoek en het grote publiek via openbare bibliotheken. De archivering van de gedigitaliseerde content gebeurt in datacenters verdeeld over twee geografisch gescheiden sites in Oostkamp en Gent. De ontsluiting gebeurt momenteel enkel langs digitale weg.

Door het voorstel van het VIAA, zijnde in het Wintercircus in een fysieke plek met grote zichtbaarheid te voorzien, zou men een breder gebruik van het rijke Vlaamse archief en de digitale competenties in Vlaanderen kunnen realiseren. Zoals reeds gesteld in het antwoord, heeft de Vlaamse Regering momenteel nog geen definitieve beslissing genomen over deze fysieke plek. En indien u mij erop zou wijzen: ik ben mij ervan bewust dat de tijd dringt.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Minister, ik heb hier niet veel aan toe te voegen.

Ik wil wel graag iets verduidelijken. Het is niet zo dat ik pleit voor één heel grote belevingsplaats. Ik heb altijd gelezen dat het de bedoeling was dat de fysieke landing op die plek zou gebeuren. In die context wilde ik u vragen hoe het daarmee zit. Als ik het goed begrijp, gaat het over de kantoren.

Natuurlijk is de hoofdtak, zoals ook in het regeerakkoord staat, de digitalisering en de ontsluiting, voornamelijk de digitale ontsluiting. Dat is heel iets anders dan één grote belevingsruimte. Het ging mij vooral over de vraag of de blokkering kon leiden tot de vertraging van deze hoofdtak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Marius Meremans tot de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over boek.be – 516 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil eerst opmerken dat mijn vraag geen waardeoordeel inhoudt over wie of wat dan ook. Het is gewoon een vraag.

Vandaag werd al aangehaald dat het boekenlandschap zich in moeilijk vaarwater bevindt. Ik zal niet herhalen wat ik bij eerdere vragen al heb gezegd. Ik las een artikel in De Morgen van 26 november 2014 waarin een beeld wordt opgehangen van boek.be. Ik spreek me er dus niet over uit, ik geef enkel weer wat daarin wordt verteld.

Er staat in dat boek.be het zat is om de eigen leden te verenigen en dat de organisatie niet meer is dan de optelsom van de belangrijkste vertegenwoordigers, die meer bezig zijn met hun eigen belangen dan dat ze rol van het bestuur op zich nemen. Verder staat er ook in dat de organisatie veel te veel bezig is met het organiseren van de Boekenbeurs en veel te weinig de rol opneemt van een echte koepelorganisatie. Ook wordt de deelname van boek.be aan het ruimere boekenoverleg kritisch bekeken. Finaal wordt de financiële toestand van boek.be toegelicht waarbij het aannemelijk is dat de forse schuldenlast kan wegeen op de efficiëntie van de organisatie. Boek.be vertegenwoordigt meer dan 400 uitgevers, boekhandels en boekimporteurs. Boek.be verenigt de Vlaamse Boekverkoopersbond (VBB), de Vlaamse Uitgeversvereniging (VUV) en de Verenigde Boeken Importeurs (VBI).

Minister, boek.be is de confederatie van belangenverenigingen van het Vlaamse boekenvak en moet in die hoedanigheid een gesprekspartner zijn van de Vlaamse overheid. Hebt u, vanuit uw contacten met de organisatie en haar bestuursleden, elementen opgevangen die bepaalde conclusies uit het aangehaalde artikel staven? Is er een probleem?

In hoeverre ziet u de noodzaak in om alle actoren rond de tafel te brengen om na te gaan hoe het overleg beter kan en hoe de sector zich eventueel efficiënter kan verenigen? Welke stappen zult u daarvoor zetten?

In het licht van een promotiecampagne rond het Vlaamse boek, is het van essentieel belang om een representatieve vertegenwoordiging te consulteren vanuit het boekenlandschap. Welke actoren hebben een structureel overleg met u en uw kabinet?

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, deze commissie heeft nogmaals aangetoond dat het boek leeft in deze commissie en in Vlaanderen. Bijna elke dag staat er wel een artikel over in de krant. Bijna elke dag verschijnt er iets in een fysieke krant of op een website. Het is heel belangrijk dat er op dit punt heel wat beweegt, dat hebt u ook al gezegd, minister. Er beweegt ook wel wat in positieve zin.

Het is van belang dat we een poging doen om de bestaande dynamiek alle kansen te geven. Ik hoop dat u verder in de markt zult blijven zetten dat we maar tot een goed beleid en een versterking van het boekenlandschap zullen komen als dat op een gedragen manier gebeurt en in overleg met alle stakeholders. De verschillende artikels die de afgelopen tijd verschenen zijn, geven ook aan dat dit absoluut noodzakelijk is.

Minister, ik vraag u daarom om verder in te zetten op het overleg, op de dialoog. U hebt al gezegd dat u verwacht van de sector, zowel vanuit boek.be als vanuit het BoekenOverleg, om met voorstellen af te komen zodat wij er dan snel mee aan de slag kunnen. Hopelijk deelt u deze bekommernis met mij en wilt u die verder in de markt zetten.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil me graag nog even aansluiten met de opmerking dat gisteren in de digitale krant DeWereldMorgen een reactie verscheen van Rudy Vanschoonbeek op het artikel van De Morgen dat veel ophef heeft veroorzaakt. Hij brengt enige nuance aan, maar het moddergehalte blijft vrij hoog.

Mijnheer Meremans, uw bekommernis is terecht, maar boek.be moet zijn eigen zaakjes uitklaren. Dat is mijn uitgangspunt. Onze gesprekspartner, als overheid, is het BoekenOverleg. Het is dan ook mijn mening dat het Boekenoverleg moet worden gevaloriseerd voor dat soort thematieken. Ik wil er daarom ook voor pleiten dat de minister voldoende contact onderhoudt en dat wij binnen afzienbare tijd in deze commissie kunnen spreken met en luisteren naar de mensen van het BoekenOverleg. De meesten van ons hebben dat gedaan voor de verkiezingen, maar het lijkt me nuttig om dit te herhalen op het einde van dit jaar of in het volgende voorjaar.

Ik heb dit willen toevoegen zonder een standpunt in te nemen over de grond van de zaak.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, dames en heren, het is mijns inziens aangewezen om de nodige kritische zin en relativering aan de dag te leggen in verband met het artikel in De Morgen over de werking van boek.be vzw. Zoals u weet is boek.be is een koepel-vzw. Van nature betekent dit dat er in zo'n organisatie een samenspel is van diverse, soms tegenstrijdige of conflicterende, belangen en agenda's. Het feit dat de kritiek anoniem werd geuit en vooral gebaseerd is op slechts twee getuigen moet ons tot voorzichtigheid aanzetten.

Boek.be is de koepel voor de VUV, het VBB en de VBI. En hoewel deze partijen uiteraard een heleboel gemeenschappelijke belangen hebben en verdedigen, is het onvermijdelijk dat ze vanuit de aard van hun activiteiten, op bepaalde aspecten van het boekenvak een afwijkende mening kunnen hebben.

Mijnheer Meremans, de woorden confederatie en federatie zijn juist gekozen. In de beroepswerkzaamheden die ik de voorbije drie jaar heb gehad, is dit ook heel herkenbaar. In elke federatie of confederatie kan er op om het even welk moment wel iemand zijn die een dergelijk artikel naar de pers brengt. Het is dan de verantwoordelijkheid van de journalist in kwestie en van de bron om er verder

mee te doen wat men meent ermee te moeten doen. Vaak gooit men daarmee de eigen ruiten in en daar zou men beter mee stoppen, niemand wint daar iets mee. Ik meen dat de meerderheid binnen het werkveld zich daar ook goed van bewust is.

Binnen de koepel van boek.be is men ook bezig met een grondige strategische oefening om de vier verschillende raden van bestuur en algemene vergaderingen – zowel van de koepel als van de drie bestanddelen van de koepel – te herdenken naar een eenvoudiger en slagkrachtiger structuur, die de leden van de federatie nog beter zou kunnen bijstaan en vertegenwoordigen. Wellicht geeft ook dat aanleiding tot een zekere mate van nervositeit. In elk geval beschouw ik boek.be als belangrijke gesprekspartner voor de boekensector.

Er is momenteel geen noodzaak om alle actoren rond de tafel te brengen. Er zijn immers geen gegronde redenen om op basis van het artikel in kwestie te twijfelen aan de representativiteit van boek.be. Er werd contact opgenomen met het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) om te peilen hoe men de beweringen in het artikel precies moest inschatten en ook vanuit het VFL werd aangegeven dat men daar toch genuanceerd en behoedzaam moest mee omgaan. Boek.be kent zijn eigen sterktes en zwaktes goed, en werkt daar ook proactief aan, maar het is ook belangrijk om er rekening mee te houden dat precies in crisistijden bepaalde partijen minder overtuigd zijn van de zin en noodzaak om gezamenlijk sterk te staan en minder oog hebben voor het gemeenschappelijke belang en eerder voor de korte termijn en het eigen belang. Momenteel vang ik dus uit de sector geen overtuigende signalen op dat boek.be zijn rol als belangenvereniging van de sector niet meer naar behoren zou vervullen

Het BoekenOverleg, dat door de vorige minister van Cultuur als de eerste en preferentiële gesprekspartner voor het boeken- en letterenvak werd erkend en waarvan de secretariaatsfunctie wordt vervuld door het VFL, is en blijft mijn belangrijkste aanspreekpunt. Binnen het BoekenOverleg worden alle prioriteiten van de sector behandeld. Het BoekenOverleg is representatief samengesteld en biedt dus als gesprekspartner een breed draagvlak.

Mevrouw Bastiaens, de vergadering die we met het BoekenOverleg hebben gehad, was zeer goed. Ik heb op geen enkel moment het gevoel gehad dat bepaalde gesprekspartners rond de tafel moeite hadden om eerder verworven posities binnen hun eigen gremia verkocht te krijgen, integendeel. Wij hebben het onder meer gehad over de gereguleerde boekenprijs, de leesbevordering, de imago- of promotiecampagne voor het boek. Al die dingen zijn in voorbereiding. Vanuit het BoekenOverleg heeft men mij beloofd dat men in januari met concrete voorstellen zou komen. Ik heb hen aangemaand tot een zekere spoed omdat u mij natuurlijk zou vragen waar het blijft als er vertraging zou zijn.

Ik denk dat men goed bezig is. De deadlines die men zichzelf intern heeft gesteld, zullen worden gehaald. Los van de nuttige suggestie van de heer Caron om met de commissie rechtstreeks met het BoekenOverleg in dialoog te treden, ga ik ervan uit dat ze de beloofde werkzaamheden rond de onderwerpen die ik net heb opgesomd, zullen uitvoeren.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is ook niet mijn bedoeling om wanneer het artikel verschijnt, opnieuw samen te komen, maar het is ook wel eens goed dat we het doen in dit geval. Ik heb u gevraagd of er een probleem is en u hebt gezegd van niet. Dan is dat voor mij duidelijk.

Ik heb ook vernomen dat boek.be bezig is met een reorganisatie om efficiënter te kunnen werken. Dat dat, zoals u zegt, binnen zo'n confederatie niet altijd evident is, daar ben ik mij terdege van bewust.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.